

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNI ŠTVO

se nahaja v Trstu ulica Madonnina 15
Telefon 1570

UPRAVNIŠTVO

Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:

za celo leto . . . . . 4.40 K
za pol leta . . . . . 2.20 K
za četrt leta . . . . . 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 3.

V Trstu, 1. Februarja 1913.

Leto VI.

Pr 4-13

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. deželna kot tiskovna sodnija v Trstu je po predlogu c. kr. državnega pravdnikstva razsodila, da ustanavlja vsebina člankov

1) „Zasmeševanje železničarjev. 17-milijonski predlog sodr. Tomschika zopet odklonjen!“ v celini obsegu 2) „Izkoriščanje uslužbencev državne železnice v Trstu“ v celini obsegu

uvrščeni v časopis „Železničar“ z dne 15. januarja 1913 št. 2, ad 1) vse objektivne znake pregreška po § 300 k. z. in po členu III zak. od 17-12 1862 D. Z. št. 8 ex 1863; ad 2) vse objektivne znake pregreška po § 300 K. Z. Potrjuje se uže uvedeno zaplenjene imenovane tiskovine, prepoveduje se razširjanje iste in ukazuje se uničenje nabranih primerkov in istih, ki se imajo še na brati, kakor hitro postane navzoči odlok pravomočen.

Razlogi:

V članku ad 1) se skuša k sovražstvu in zaničevanju proti vladi in državnemu zboru nadražiti; v članku ad 2) se skuša k sovražstvu in zaničevanju zoper c. kr. državno železniško ravnanje v Trstu nadražiti.

Ker ima potemtakem članek ad 1) vse znake pregreška ex § 300 K. Z. in členu § III zakona od 17-12 1862 št. 8 D. Z. ex 1863, članek ad 2) pa vse znake pregreška ex § 300 K. Z., se je moralo razsoditi kakor v dispozitivu.

Trst, dne 20. januarja 1913.

L. S.

Murn s. r.

ZAPLENJENI.

Gospod državni pravdnik si je zopet dovolil risati z rdečim svinčnikom po našem listu. Risanje po predalcih „Železničarja“ gospodu cenzorju dokaj ugaja in rade volje priznava, da so zadnje poteze njegovega svinčnika dosegle nepričakovano obsežne efekte. Živahno pisane črke sila vznemirjajo gospoda pravdnika. Najraje vidi predale lista od zunaj in od znotraj snežno-belo pobarvane. Omenjeni gospod naj se pa ne razžali, če mu tukaj odkrito povemo, da nam njegovo risanje nikakor ne ugaja, in da odklanjamo takoj njegovo sodelovanje pri našem listu.

Gospod cenzor nima o svoji nalogi pravega pojma. Zaplenil nam je cel uvodni članek, ki ni vseboval nikakega najmanjšega cenzurnega pregreška. Zaplenil nam je tudi notico, ki kritizira razmere uslužbencev na državni železnici. Notico je objavilo tudi naše osrednje glasilo „Eisenbahner“, ne da bi bil list zato konfisciran. Da se napravi večnemu zaplenjevanju konec, smo že poskrbeli, da se o stvari izve v parlamentu, pri ministrstvu in v javnosti. Vedeti hočemo, če veljajo tudi za nas temeljne določbe tiskovnega zakona.

Svarilo železničarjem.

Ponovno izdajstvo združenih nacionalističnih in klerikalnih nasprotnikov zavednih, za popolnejše življenje se bojujočih železničarjev, nam nudi priliko še nekaterim umestnim opazkam. Zadnji dogodki povodom Tomschikovega 17-milijonskega predloga so ostra obsodba nacionalističnega in nazadnjaškega razrednega sovražstva in vladnega klečeplasta, in so obenem mogočno in jasno svarilo vsem železničarjem, ki se zavedajo svoje stanovske in socialne dolžnosti. Trenotek je za železničarje vitalne važnosti. Prezreti nauk

momenta, bi bil neodpušljiv nedostatek v našem delovanju. Treba si je predočiti položaj v dvojnem oziru: zavedati se popolnoma krivičnega postopanja vlade in vladinih rešiteljev, in obenem zavedati se dolžnosti, ki jih sedanji položaj železničarjev nalaga zvestim boriteljem organizacije.

Narodni in verski nasprotniki so nam podali zopet očiten dokaz njih doslednega razrednega in strankarskega sovražstva. Značaj tega sovražstva kaže železničarjem pot in sredstva. Stališče nasprotnikov nam je razumljivo. Razredni interesi dajejo značaj strankarskemu boju. Gospodarski interes ne trpi nikakih ideologij. Stranka, ki v šestavi svojega bojnega političnega programa prezira razredne razloge in gospodarske težnje, se bo neizogibno kristalizirala, ali pa bo delovala v doslednem nesoglasju z izvajanimi principi. Gospodarske težnje diktirajo in ustvarjajo politične in bojne programe in stranke. Kosanje ideje z interesi ni mogoče. Meščanski liberalizem ali krščanski socializem je le neodkritosrečna fikcija, nesoglasje in laž. Eksponent narodnjaštva ali klerikalizma v obliki ljudskega prijatelja predstavlja kričečo podobo ostudne politične spake. Kdor govori v imenu kapitalističnih narodnjaških ali verskih strank o ljudskih pravic in ponuja svoje prizadevanje, je ali do norosti pokvarjen idealist, ali pa gnusni, plačani epigon ljudskega zaslepavanja in razrednega odiranja in pobijanja. — Proces meščanske laždemokracije pritrjuje najjasnejše našemu prepričanju.

Še pred štiridesetimi leti se je meščanstvo navduševalo za svobodo, ustavo in ljudske pravice. V imenu bobnečih programov je mlado meščanstvo zahtevalo konstitucijo, svobodo tiska, zborovanja in šol. In danes? Konstitucija životari v znamenju § 14, svoboda tiska in zborovanja je izročena Hohenburgerju in po šolah gospoduje farštvo; reakcija se prosto spreha po dunajskih, budimpeštanskih in zagrebških ulicah, liberalno meščanstvo pa molči in odobruje. Razumljivo. Pred štirideset leti je stremelo po osvojitvi vlade; dane suje vlada meščanstvo samo, ki prosto gospoduje nad ljudstvom in javnim in državnim institucijam. Tako se pojavlja zopet reakcija. Proti delavstvu, ki stremi po uveljavljanju socialističnih gospodarskih in političnih načel, nastopa kapitalizem s vso strogostjo svoje premoči. Treba je dosledno in na vsak način ovirati probujenje proletariata in razširjenje socialističnih strank. Zato se neprestano konfiscira svobodno časopisje in oškoduje delavske organizacije. V parlamentu in izven njega se sistematično odklanja vsako delavsko zahtevo. Čimveč poražov doživi ljudstvo, temžeavnejše bo osvobodjevalno delo socialističnih razrednih organizacij. Tako misli meščanstvo. V modernem boju zavednega proletariata tvorijo železničarji najneupogljivjejši in nejnevarnejši del boriteljev za splošne pravice. Naj se čudimo, če se je meščanstvo vedno s posebno slastjo zaletelo proti zahtevam železničarjev? Vsaka nova pridobitev le ojači moč in upliv železničarske organizacije. Ugoditev Tomschikovemu 17milijonskemu predlogu bi značila nova afermacija razredne socialistične zaved-

nosti železničarjev. Odklonilo se je ponovno predlog, da se upogne in oslabi organizacijo. —

Ali ravno iz te konstatacije izvira svarilo. Če se vladajoče stranke drznejo zoperstaviti se zahtevam železničarjev, vkljub zavesti, da bi se tako lahko prisililo železničarje, da posežejo po najostrejših sredstvih boja, morajo pač poznati sedanjo bojno zmožnost železničarjev. Mi sicer vemo, da se vlada moti, če podcenjuje našo bojno moč in vstrajnost. Toda resnica je, da ako ne bodo železničarji na primeren način izrazili svojo resnično zavednost, bo sedanji tok razmer ostal neizpremenjen. V tem je vsa resnost momenta. Sedanje razmere nalagajo železničarjem dolžnosti, ki so neodložljive. Železničarstvo, ako si hoče zboljšati svoje razmere, nima upati na pomoč drugih strank. Da se pa v bodoče ne bo odklanjalo zahteve železničarjev, je skrbeti, da ne bodo odločevali o zahtevah meščanske, nacionalistične ali klerikalne večine. Treba je ojačiti razredno gospodarsko in politično zavest železničarjev. Izpopolnimo gmotno in moralno našo bojno organizacijo, razširjajmo in ojačimo naše vrste, in ne pozabimo, da je poleg strokovnega in gospodarskega boja voditi obenem politični boj. Nele čimvečje število članov v organizaciji ampak tudi vedno večje število naših zastopnikov v javnih in državnih institucijah. — Predlog Tomschikov ne bi bil odklonjen, ako bi imeli zadostne zaslombe v državni zbornici. Treba je predvsem zdrobiti premoč nacionalističnih in narodnjaških strank. Naš položaj je jasen in preciziran: Združeni nasprotniki nočejo priznati in ugoditi našim opravičenim zahtevam. Nanašati se smemo le na našo moč, na naš boj in neustrašljivost. Delajmo vsestransko, zahtevajmo odločno naše pravice, pa ne pozabimo nauk: Le od polne gospodarske in politične zavesti, je odvisna zmaga naših pravic. Železničarji, na delo!

Bolniške blagajne železničarjev in novi socialno zavarovalni zakon.

Socialno zavarovalno vprašanje je brezdvomno najvažnejša panoga državne uprave in dolžnost države bi bila izpopolnjevanje učinek in razširjati delokrog ljudskega zavarovanja. Da je pa zavarovanje neposredno centralizirano v državi, je to v veliko korist zavarovancev samih.

Nas zanima predvsem delavsko zavarovanje, ki ga pa država dosledno odklanja. Socialni demokraciji gre zasluga, če je danes država prisiljena se pečati s problemom najširšega ljudskega zavarovanja.

Po zakonu o bolniških blagajnah delavcev, ki je bil sprejet 30. marca 1888, se je za obratne bolniške blagajne železničarjev izdelalo primeren opravilnik. Vsak v železniški službi se nahajajoči uslužbenec postane takoj polnopravni član bolniške blagajne. Kakor se pa izstopi iz železniške službe, neha vsaka pravica do bolniške podpore. Uslužbenec, ki je upokojen, provizioniran ali izločen dobivanju nezgodne rente, zgubi pravico

do bolniške podpore. Taka nezakonita določba znači veliko krivico in oškodovanje železniških uslužbencev.

Člani železniških blagajn, ki so po 30 ali 40 let že plačevali prispevke in ki niso vsled svoje močne in zdrave fizične konstitucije nikdar uživali podpore, so po odstopu iz železniške službe zgubili pravice članov in si morali tako v slučaju bolezni sami plačevati zdravnika in zdravila.

Nepravilnost je tukaj očitna. Ali še slabši je položaj uslužbenca, ki je zaradi nezgode na delu ali bolezni, predčasno provizioniran ali pa milostno vpokojen. S svojimi skromnimi, najnužnejšimi potrebami življenja nezadostnim dohodkom, si morajo poskrbeti zdravniške pomoči in sredstva.

Člani odbora bolniških blagajn so zahtevali, da naj bi generalno ravnateljstvo južne železnice preskrbelo izločenim članom zdravila in zdravnike. Sedanji predsednik upravnega sveta južne železnice pl. Eger, se je tedaj izjavil za uvedbo zahteve, ali železniški zdravniki, sklicujoč se na sklepe svoje poklicne zveze so preprečili odstranitev očitne nedostatkosti. Vsi nadaljnji koraki v to smer so bili brezuspešni. Bilo je treba torej stvar zakonitim putem urediti.

Člani odbora bolniških blagajn so izdelali predlog, ki je zahteval, da naj se omogoči upokoženim, provizionistom in milostno upokoženim dobičkanjem bolniške podpore, zdravniške pomoči in zdravil. Poslanec Tomschik je predložil predlog socialno zavarovalnemu odseku.

Dne 8. novembra 1912 se je pri posvetovanju pododseka za ljudsko zavarovanje po predlogu poslanca Tomschika sprejelo nasvet, da je upokoženim in provizionistom zakonito omogočiti nadaljnje zavarovanje pri obratnih bolniških blagajni. Sestavo te določbe se je prepustilo redakcijskemu odboru. Pri zahtevah predloga se je kategorije „milostno upokoženih“ in „nezgodno zavarovanih“ zenačilo in združilo. Predlog pojasnjuje in določa obenem način in dolžnosti zdravniške preiskave in zavzema stališče glede izvolitev zdravnikov.

Prosta izvolitev zdravnikov se ni obnesla in vsak poskus uredbe bolniških blagajn v tem smislu more samo škodovati članom. Zdravnik je pri svojem poslovanju premnogo odvisen od uprave, da bi mu bilo mogoče prosto prepisovati potrebna četudi draga zdravila in izvrševati povoljno svojo zdravniško dolžnost.

Odbor bolniških blagajn južne železnice je na svoji seji z dne 22. novembra t. l. sprejel sklepe, ki značijo novo zboljšanje pravic članov in sicer, da je zvišati bolniško podporo in pogrebni prispevek. Z ozirom na finančni položaj bolniških blagajn ni bilo mogoče sklep takoj in v celoti izvesti. Zvišalo se je pod-

poro v tolikem, da dobi vsak nad petletni član bolniške blagajne po 28 dneh bolezni 70 odstotno zvišano podporo. Členi 16 in 18 blagajniškega pravilnika so tako sestavljeni:

§ 16.

19. Članom, ki so zaradi bolezni dela nezmožni in ki ne dobivajo neprikrajšano plačo ali mezdo, tudi tekom bolezni, se podeli v slučaju nad tri dni trajajoče bolezni dnevno podporo.

Podpora znaša:

- a) po nepretrganem pod 5 letnim članstvu 60 odstotek plače;
  - b) po nepretrganem nad 5 letnim članstvu za prvih 28 dneh bolezni 60 odstotno podporo in po 29 dnevov bolezni dalje 70 odstotno, glasom § 8 na temelju mezde ali plače preračunene podpore.
- Podpira se člana do ozdravljenja in sicer po nepretrganem članstvu:
- a) pod 2 letoma, 20 tednov;
  - b) po 2 letih do 5, 40 tednov;
  - c) po 5 letih dalje, 1 leto.

Za določitev višine in dobe podpore je mero-dajna pred dnevom bolezni trajajoča doba nepretrganega članstva.

20. Poslu izločenim in dela nezmožnim članom (§ 4, odstavek 2) pritiče podpora brez ozira na dobo članstva, in sicer za dobo 20 tednov 60 odstotno podporo preračuneno po krajevnih navadnih dnevnih mezd zavarovalnici privezanih delavcev. —

§ 18.

5. Pravico do pogrebnih prispevkov se podeli tudi zaostalim upokoženim in zaradi dela nezmožnosti službi odpuščenim, če so bili dotični najmanj 15 let nepretrgano člani bolniške blagajne (glej tudi § 6). Pri tem se bo vračunovalo tudi članstvo pri bolniški podporni blagajni, ki je obstojala do 31. julija 1889 pri južni železnici.

Ta pogrebni prispevek se bo izročilo zaostalim skupno z zneskom, ki gre članom v slučaju smrti po izločitvi uslužbenca iz službe.

Bolni člani bolniške blagajne dobijo tudi, če so najmanj 5 let člani in nad 28 dni bolni, višjo podporo za 60 ali 70 odstotkov. Nadalje dobijo zaostali nad 15 letnega člana 25 odstotno zvišano pogrebno podporo. Temelj preračunanj tvori dnevna mezda 4 kron. Pogrebni prispevek ne more prekositi svoto 100 kron.

Prečitanih števil „Železničarja se ne zavrže, temveč se jih da nasprotnikom in indiferentnim.

zaposleni uslužbenci opremljeni s podložnimi zagodbami (zavornimi cokljami) ali z zavornimi drogi, da morejo vsak čas pridržati vozove, ali pa omejiti njih hitrost (glej člen 38. točka 3. in člen 41., točka 1.).

3. Pri uporabi zavornih drogov se je ravnati po sledečem:

Zavorni drog se mora vteknuti med podložni tram in kako drugo pripravno oporo (opornico osnih vil, nosilno vzmet (Tragfeder) itd.) tako, da se drog pritiska ob tekalno ploskev kolesnega obroča. Uslužbenec, ki vporablja zavorni drog mora stopiti za drog z obrazom v smeri vozovnega teka ter z vozom hodeč trdno držati drog v opisanem stanju in po potrebi pritisniti na kolesni obroč.

Zavornega droga se nikdar ne sme vtakniti med prečke (špice).

Pri uporabi zavornega droga je zlasti paziti na stojala svetilk, stojala in vlečne roge ogib in druge zapreke, ki se nahajajo v bližini dotičnega tira. Če bi mimo teh predmetov ne bila mogoča varna vožnja z vložnim drogom, mora uslužbenec pravočasno izveči drog, se hitro ogniti zapreki in potem drog zopet vložiti. Nikakor pa ne sme uslužbenec pustiti droga pri kolesu med tem ko se mora ogniti zapreki. Ko voz postoji, je izveči zavorni drog.

Naslanjanje ali sedanje na zavorni drog je najstrožje prepovedano.

Zavornega droga se ne sme vložiti, če je tek voza hitreji nego mu je mož v stanu slediti hitrim korakom.

Iz pokojninskega sklada južne železnice.

Vdove poduradnikov ali slug imajo v smislu § 8 pravilnika pokojninskega sklada pravico do pokojninskih prejemkov, le ako so dobivali umrli soprogi ob času smrti pokojnino ali pa imeli pravico do prejemanja iste.

Pravico do pokojnine se prizna vsakemu definitivno nastavljenemu poduradniku ali slugi, ki je prispeval skladu 8 let, ako član umre predno doseže osemletno članstvo, dobijo vdove mesto pokojnine, odpravnino v znesku trimesečne mezde in pristranskih prejemkov soproga.

Postranske prejemke se vračuna vedno v višini ene mezdne petine.

Mnogo krat se pripeti slučaj, da umre član pokojninskega sklada predno doseže osemletno članstvo. Vdove takih članov dobijo tedaj le odpravnino, pa četudi je bil soprog skoraj do izvršitve potrebnih let član sklada, za vdove je značila taka določba hudo oškodovanje.

Da se nedostatek odpravi in da se zagotovi vdovam prezgodajno pravico do pokojnine, so člani upravnega odbora pokojninske ustanove sklenili na seji dne 16. decembra 1912. izpopolniti pravilnika. Izpopolnjeni in razširjeni pravilnik je veljaven z dnem 1. januarja 1913.

V sledečem navajamo izpremenjene točke pravilnika.

1. Vdova člana ima pravico do pokojnine pod sledečim predpogojem:

a) ako je dobival umrli član ob času smrti pokojnino, ali je bil v slučaju vpokojenja opravičen jo dobiti, ali pa da je prispeval pokojninskemu skladu, kakor določa člen II, dodatek VI pravilnika pokojninskega sklada;

b) Ako se je član poročil pred ali tekom aktivnega službovanja; če je bil ravno ob poroki vpokojen in nato zopet premeščen v aktivno službo (§ 16).

Nima pa vdova pravice do vpokojnine, ako ni član po poroki zopet nastopil službe in ako ni poroka trajala najmanj šest mesecev.

c) Če ni bil zakon ob času soprogeve smrti sodnijsko po edini krivdi soproge ločen mize in postelje.

2) Ako se je član po dopolnjenih 50 letih poročil z ženo za nad 15 let mlajšo, ima vdova pravico do pokojnine kakor označene v predpogojih točke a) do c), le ako je soprog prispeval za vsako leto od nad petnajstih mlajše soproge v znesku 5 odstotne letne plače in postranskih prejemkov, ki jih je dobival ob času poroke.

3) Član, ki hoče plačati take posebne prispevke mora to prijaviti s pravilno vložnim obvestilom upravni odboru najkasneje en mesec po poroki, ako je bil član ravno sprejet ali prejet v pokojninski sklad in najkasneje en mesec po dobljenem obvestilu, da je imenovan slugom ali poduradnikom. (To obvestilo je smatrati kot izvršeno, če je član pred pretekom enomesečnega roka umrl. Vlogi je priložiti poročni list in krstni (rojstni) list obeh poročencev).

4. Pri zračunavanju posebnega prispevka se deli leta, ki se izkažejo pri določitvi starostne razlike, računaju kot polno leto.

5. Omenjeni posebni prispevek mora član kakor se mu naznači pripadajoči znesek takoj naenkrat

Skupine do treh voz mora spremljati eden, skupine do šestih voz dva uslužbenca naine ni isti strani (glej člen 41., točka 1.).

Člen 38.

Premikanje s človeško silo.

1. Pri tem zaposleni uslužbenci ne smejo nikdar hoditi med vozili ali v tiru, temveč se morajo upirati ozir. dotikati v vozila, ki jih je premikati, od strani ali pa ob vogale.

2. Pri takem premikanju mora vsaj eden zaposlenih imeti post pogled na predležeči tir, da se zabrani nezgode. V splošnem pa se je pri takem premikanju ravnati tudi po vseh tistih varnostnih predpisih, ki so veljavni za premikanje s stroji.

3. Če se ima vozila brez zavor premikati s človeško silo, morajo biti pripravljene podložne zagode ali zavorni drogi, da se more gibajoča vozila ob potrebi takoj ustaviti.

4. Pred uporabo tujih, železniškemu osobju nepripadajočih oseb v svrhu premikanja na postaji (izogibališču) mora le-te uslužbenec, ki vodi premikanje, poučiti o potrebnem ravnanju glede na njih varnost.

Člen 39.

Premikanje z vprežno živino.

1. Pri premikanju, ki ga je izvršiti z vprežno živino, mora biti vprežna veriga ali vrv najmanj 2,5 m dolga.

Vprežno žival se mora po možnosti izven tira in vedno na povoden voziti.

PODLISTEK.

Predpisi za prometno službo.

(Dalje.)

Pozornost pri sočasem premikanju.

1. Če se na kakšni postaji (izogibališču) istočasno premika na več mestih, na primer z več stroji ali z raznimi premikalnimi sredstvi (z lokomotivo, s človeško močjo, z vprežno živino), morajo nadzorovalni organi paziti, da se premikanje ne izvrši brez ozira na druga premikajca.

Člen 36.

Premikanje čez potne prehode.

1. Če je izvršiti premikanje preko potnih prehodov, se mora prej počakati, da se zapre zavornice.

Na lokalnih železnicah je preko potnih prehodov premikati s posebno pozornostjo.

2. Če se preko potnih prehodov dalje časa premika, se mora pod časa do časa pustiti pešce, voznike in druge vozove preko proge.

Člen 37.

Vporaba zavor in zavornih drogov pri premikanju.

1. Da se omeji hitrost gibajočih se vozil, ali pa, da se jih more popolnoma ustaviti, se mora na čim največjem številu zavor namestiti uslužbenec.

2. Pri odbijanju ali pa prostemu teku prepuščenih vozovih morajo biti pri premikanju

plačati. Le v izrednih slučajih ima upravni svet pravico dovoliti, da se plačilo tega prispevka izvrši, prištevs obresti, v obrokih, ki se plačujejo potom odtrgavanja na plači, oziroma pokojnini dotičnega člana ter pokojnine ali odpravnine dotične vdove. Obresti se vračunajo en mesec po poroki; visokost obrestne mere določi začasno upravni odbor.

6. Letna pokojnina vdove znaša 50 odstotkov pokojnine, ki jo je dobival v smislu pravil njen soprog ob svoji smrti ali do katere bi bil imel pravico v slučaju umirovljenja. Če soprog ob času svoje smrti ni še imel osem uračunljivih službenih let, pa je plačal v členu II. postavka VI. določeni znesek, znaša letna pokojnina vdove 50 odstotkov ene pokojnine ki bi bila pripadla soprogu na podlagi zaračunavanja osmih službenih let.

7. Penzija pa ne sme za poduradnikovo vdovo znašati manj kakor K 480.—. Ta določba pa se ne nanaša na one vdove, ki so dne 30. junija 1899. uživala pokojnino, oziroma so si tedaj že pridobile pokojninsko pravico.

8. Po služabniku ne sme znašati pokojnina vdove manj kakor K 360.—. Ta določba pa ne velja za vdove, ki so dne 1. oktobra 1. 1907. že uživale pokojnino oziroma so si pridobile to pravico.

9. Če je bil kak član v izvrševanju naložene mu družbene službe siloma tako poškodovan, da je umrl že zaradi poškodbe in neposredno po poškodbi (§ 7), se v svrhu izmere vdovine pokojnine prišteje njegovim zaračunljivim službenim letom še deset let. V tem slučaju se ne uporablja v 2. stavku 6. odstavka se nahajajoča določila.

10. Izključena pa je od ugodnosti, ki jo določa 9. odstavek, vdova člana, za katerega je dokazano da, je zadobil poškodbo namenoma, vsled pijanosti ali pretepa.

§ 9.

Pravice sirot do pokojnine.

1. Zakonski otroci umrlih članov imajo, če niso še prekoračili 18. leta pravice do pokojnine ako je oče ob času svoje smrti že užival pokojnino, ali pa bi bil imel v slučaju umirovljenja to pravico, ali če je končno plačal znesek, ki je določen v členu II. postavka VI.

2. Pokojnina znaša:

a) dokler živi vdova, deset odstotkov pokojnine, ki jo je dobival oče ob času svoje smrti, ali pa bi bil imel pokojninsko pravico v slučaju umirovljenja, ali da ni oče ob času svoje smrti še imel osem v službeno dobo zaračunljivih let, pa je plačal v čl. II. dodatka VI. določeni prispevek za vsakega otroka deset odstotkov pokojnine ki bi pripadala očetu na podlagi osmih zaračunljivih službenih let, za vsakega otroka, toda s pridržkom, da vsota pokojnine vseh otrok nikakor ne sme presegati 30 odstotkov prej omenjene očetove pokojnine.

b) po smrti vdove ali pa če umrl član ni zapustil vdove, 25 odstotkov pod a) navedene očetove pokojnine — za vsakega otroka, s pridržkom, da svota pokojnine vseh otrok nikakor ne sme presegati 50 odstotkov očetove pokojnine.

3. Za otroke brez očeta, oziroma brez očeta in matere, ki so že 30. junija 1. 1899. uživali pokojnino oziroma imeli pravico, ne velja določba, da je dobivanje pokojnine do 18. leta starosti razširjeno na vse otroke brez stanov.

4. Če je bil oče v izvrševanju poverjene mu družbene službe nasilno tako poškodovan, da je umrl zaradi poškodbe same ali pa neposredno po njej (§ 7), je v svrhu izmere pokojnine otroku uporabljati določbe § 8 (dodatek VI) odstavka 9 in 10.

5. Otroci zakona, sklenjenega ko je bil član vpokojen nimajo pravice do pokojnine; jo pa imajo ako je bil član po poroki zakona zopet premeščen v aktivno službo (§ 14). Adoptirani otroci nimajo pravice do pokojnine.

2. Pri takem premikanju mora razven vodnika živali biti pripravljen še en mož, ki more gibajoče se vozove ustaviti s podložnimi zagozdami ali z zavornim drogom.

Člen 40.

Premikanje s stroji.

1. Pri premikanju s strojem mora premikalni vodja, v kolikor se manipulacijo, ko jo je izvršiti, ne more smatrati že znanim, vnaprej v splošnem obvestiti strojevodjo in v kolikor je možno tudi ogibne čuvaje in pri izvedbi premikanja zaposlene uslužbence o premikanju, ki ga je izvršiti.

Posebno ustмено obvestiti strojevodje se opusti v slučajih, v katerih zadostuje oddaja znamenja „Naprej“ in „Nazaj“.

2. Sočasno vlečenje in porivanje vozil s premikalnim strojem je pripuščeno. Ogibati pa se je vporabe dveh skupaj spetih delujočih strojev za dalje časa trajajoče premikanje.

Če se mora z dvema skupaj spetima strojima premikati, mora strojevodja prvega stroja uravnjavati brzino in dajati potrebna znamenja. Glede na vporabo znamenj za premikalno službo je merodajno kako je obrnjen prvi stroj.

Druge v vlak uvrščene stroje naj se pri dalje trajajočem premikanju po možnosti pred premikanjem postavi na kake straniški tir.

3. Premikanje, pri katerem se med vožnjo odpne vozila, ki jih vleče stroj in se potem stroj in odprta vozila opusti, na različne tire (angleško

6. Ako mati sama nima pravice do pokojnine, ali če jo izgubi zaradi nevrednosti (§ 11, točka 2, lit. a) se smatra otroke, ako tudi niso izključeni dobivanju pokojnine za otroke brez očeta in matere.

7. Dotični pokojninski zneski pripadajo otrokom umrlega člana v celoti in se izplačujejo osebi, ki varuje otroke.

Člen V.

1. Soprog, oz. zakonskim otrokom neizvestnega člana, ki so ne ve, kje se nahaja, more upravni odbor, če so okolščine zato, smatrati, da je soprog, oz. oče umrl, še predno se sodnijsko proglasi člana mrtvim in priznati vdovsko oziroma sirotinsko pokojnino, ki jim gre v slučaju smrti člana po določbah §§ 8 in 9 opravilnika (dodatek VI., čl. IV).

2. Ravno tako more tudi soprog, oziroma otrokom umirovljenca, ki je izgubil pokojnino po § 11, 1a) ali b) pravil, upravni odbor izjemoma priznati v točki 1 označeno vdovsko ali sirotinsko pokojnino ali pa del te pokojnine.

3. Pokojnina v smislu tega člena se prizna vedno le za gotovo dobo in se more nadaljne dobivanje le za gotovo nadaljno dobo dovoliti in le po primerni utemeljeni prošnji.

4. Pred potekom dobe, za katero so bile priznane pokojnine po tem členu, mine pravica do dobivanja pokojnine z nastopom v § 11, 2 in 3 po pravilniku normiranih vzrokov, vsled katerih mine pravica do dobivanja pokojnine po neizvestnih članih pa poleg tega še v slučaju, da se glede dotičnika pojavijo okolščine po katerih se njegova smrt ne zdi verjetna.

Člen VI.

1. Članom, ki so bili, ko je stopil v veljavo ta dodek že poročeni, in ob tem času še niso imeli osem pokojnini uračunljivih službenih let, je prosto, da si zagotovo plačilo v čl. II. določenega prispevka obvezne pravice do pokojnine (§§ 8 in 9 opravilnika čl. IV.)

2. Člani, ki hočejo izrabiti te ugodnosti, morajo posebno izjaviti v vlogi, naslovljeni na upravni odbor najdalje do 31. marca 1913 in je v tem slučaju plačilo prispevka od 1. januarja dalje obvezno.

3. V ostalem veljajo določbe čl. II.

4. Vdove in otroci članov, ki niso izrabili te ugodnosti in si niso pridobili ob svoji smrti pravice do pokojnine, dobe v § 10 pravilnika določeno odpravnino, če predpogoji odgovarjajo določbam.

Člen VII.

§ 12 se naj glasi:

1. Pokojnine se odmerjajo na podlagi opravilnika s pismeno, na upravni svet naslovljeno prošnjo.

2. Prošnje je vložiti pri lokalnemu predstojniku. Prošnjem je dodati smrtno potrdilo soproga, poročni list in dokaz pogojev navedenih v členu VI § 8 in 10 dodatka VI. Ako niso otroci še dovršili 18 leto, je dodati prošnji rojstna lista teh in pooblastilo pupilarne oblasti. Prošnje za izplačanje pokojnine zaostalim upokojenih članov je vložiti upravnemu ravnatelstvu.

3. Pokojnino izplačuje blagajna pokojninskega sklada na Dunaju po oddaji pobotnice in prilaganju življenjskega potrdila župnika, notarja ali občinskega predstojnika in uradnega vdovskega potrdila.

4. Upravnemu svetu je prosto izplačati pokojnino potom pošne hranilnice in se odredi predložitvi življenjskih oziroma vdovskih potrdil in pobotnic. Pristojbine ki jih je plačati pošni hranilnici, se odtegnejo pokojninskemu znesku.

5. Morebitno pristojbino, ki jo je plačati finančni upravi, se odtegne pokojninskemu znesku.

premikanje) se sme izvršiti le, z dovoljenjem c. kr. državno železniškega ravnateljstva.

4. O vsakem daljšem odmoru v premikalni službi je obvestiti strojevodjo.

Strojevodja ali kurjač se sme v takem odmoru odstraniti od stroja le tedaj, če je vlakovni odpravnik dal dovoljenje za to. Istočasna odstranitev strojevodje in kurjača od stroja pa pod nobenim pogojem ni dovoljeno.

5. Vožna hitrost pri premikanju s stroji v splošnem ni omejena, vendar pa se sme voziti le na ta način, da ni ogrožena varnost prometa ali pa osebna varnost uslužbenca ali tretjih oseb.

Postajenačelniki (vlakovni odpravniki) morajo paziti, da se vedno vporablja krajevnim razmeram in istočasni situaciji primerno veliko vožno hitrost.

Kot navodilo velja, da se more celo v neugodnih razmerah še vedno voziti s hitrostjo 15 kilometrov na uro, če je stroj na sprednjem koncu vozil, ki jih je premikati.

Če stroj vozila poriva, se more v enakih razmerah še vedno voziti s hitrostjo 10 kilometrov na uro.

To hitrost omejiti je dopuščeno le tedaj, če to opravičujejo nujni vzroki kakor na primer močna burja, metež, gosta megla, poledica, nevarna železniška mesta itd.

6. Če se poriva vozila s strojem, mora ob oviranem izgledu na del tira, ki je po njemu voziti, v primerni razdalji pred vozili hoditi uslužbenec, ki je opremljen s potrebnimi signalnimi sredstvi.

(Dalje prih.)

Dosedaj je moral vsaki član pokojninskega sklada plačati mesečno poleg prispevka pokojninskem skladu tudi posebno kolkovino po 14 vin. Na podlagi pritožbe od strani južne železnice na upravno sodišče, je to dne 1. julija 1912 določilo, da je oprostiti pokojninsko ustanovo slug in poduradnikov in provizijsko ustanovo delavcev vsake pristojbinske obveznosti. Članom pokojninskega sklada se bo sedaj vrnilo vse od 1. februarja 1907 do 31. julija 1912 pridržane kolkovne pristojbine. Vrnilo se bo znesek uslužbencem, ki so vnaprej izplačani, sočasno z mezdo za mesec februar 1913. Ostalim uslužbencem pa sočasno s prejemki za mesec januar t. l. Tudi članom provizijskega sklada se bo vrnilo pristojbine od 1. januarja 1910 do 31. julija 1912.

BOJ ZA MACEDONIJO.*)

4. Balkanska zveza.

Nacionalistični boj v Macedoniji je povzročil, da so se Grška, Bolgarija in Srbija smrtno sovražile. Njihovo medsebojno sovrašтво je bilo najbolje poročstvo za obstoj turškega gospodstva v Macedoniji. Leta 1878. je protestirala Grška proti veliki razširitvi, ki jo je hotel mir v San Stefanu privoliti Bolgariji. Leta 1885. je bil Milan, ki se je s ponosom imenoval „kralja srbskega in macedonskega“ v prosti bitki premagan od Bolgarije. Ko je bila v letu 1887. Grška od Turčije premagana, sta ostali Bolgarija in Srbija nevtralni. Leta 1908. je Bolgarija postopala sporazumno z Avstro-Ogarsko, da bi si priborila popolno neodvisnost od Turčije, med tem ko je bila Srbija potisnjena vsled aneksije Bosne v smrtno sovrašтво proti Avstriji. Šele dogodki zadnjih let so približali Grško in Srbijo k Bolgariji.

Leta 1896 je izbruhnila na Kreti meščanska vojna med Grki in Turki. Grki otoka Krete so se odločili za priklopitev otoka h Grški. Grško brodovje je izkrcalo čete na otoku. Nato je Turčija napovedala Grški vojno (meseca aprila 1897). Grške čete so bile premagane. Priklopljenje Krete h Grški je bilo preprečeno. Ali velesile so tudi preprečile, da bi se znova upeljalo turško gospodstvo na otoku. Kreta je postala samostojna država z lastnim parlamentom in lastno zakonodajo. Evropske čete so zavzele otok in vzdrževale tamkaj red. Grki na Kreti pa so se trudili še vnaprej, da bi dosegli zvezo z grško državo. Po aneksiji Bosne je krečanski parlament znova sklenil priklopitev h Grški. Turčija je Grški zopet grozila z oboroženo silo, ali Grška se ni mogla spustiti v boj s Turčijo, ker je bila ta v premoči. Tako je zagazila v ponižujoč položaj: dasiravno hrepeni Kreta po združitvi z grškim kraljestvom, dasiravno plapolala na vseh javnih poslopjih krečanskih grška zastava, se Grška vendar ni upala otoka zasesti. To ponižanje je povzročilo grško vojaško revolucijo leta 1909. Toda revolucija ni začetkoma nič izpremenila razmerja moči. Postavila je Venizelosa, vodjo grške stranke na Kreti, za gospodarja Grške. Ali tudi on je moral zabraniti vstop poslancem, ki jih je odposlala Kreta v grški parlament. Tako se je morala Grška bližati Bolgariji, da bi v zvezi z najmočnejšo balkansko državo v vojni proti Turčiji izvajala aneksijo Krete.

V vojni za Tripolitanijsko je zavzela Italija nekaj otokov na egejskem morju. Tudi na teh otokih stanujejo Grki. Tudi tu se je pričelo — kakor preje na Kreti — nacionalno gibanje, ki zahteva priklopitev h Grški. Tako je Grška še v večji meri posvetila svojo pozornost otokom na Egejskem morju.

Nasprotno pa je Macedonija izgubila za Grško svoj stari pomen. Propaganda oksarhata je spremenila „slovansko govoreče“ Grke v deželi v narodno zavedne Bolgare. Grška še lahko upa, da si pribori v boju proti Turčiji nepomešano grško jezikovno ozemlje v Epiru in Tesaliji; Macedonijo pa mora prepustiti Bolgarom. V trenutku, v katerem se je Grška odrekla Makedoniji, ni obstajalo med njo in Bolgarijo nikako interesno nasprotstvo več. Tako so bili ustvarjeni predpogoji za zvezo obeh držav.

V istem času so se izpremenili tudi odnošaji Srbije do Bolgarije. Vsled razdora gospodarskih odnošajev med Avstrijo in Srbijo je bila Srbija prisiljena iskati si mesta ob strani Bolgarije.

*) Iz revije „Der Kampf“ VI. letnik št. 2.

Srbija je država brez morja, obdana od Avstro-Ogrske. Na zahodu meji na Bosno, na severu na Ogrsko. Tako je glede izmene svojega blaga navezana na našo monarhijo: njej mora prodajati živino in blago, od nje dobivati industrijske izdelke. Ta izmena blaga pa je bila v zadnjih letih občutno ovirana. Dne 9. avgusta 1892. med Avstro-Ugarsko in Srbijo sklenjeno trgovinsko pogodbo je Avstrija odpovedala leta 1905. Ob veljavo je stopila 1. marca 1906. Pri razpravah o sklenitvi nove trgovinske pogodbe je stavila Avstro-Ogrska naslednje pogoje: 1. uvoz žive živine v Avstrijo bi moral popolnoma prenehati. 2. Dovolj se samo omejen uvoz mesa. 3. Odstranile naj bi se vse koncesije, ki so bile poprej Srbiji dovoljene v obmejnem prometu. Avstro-Ogrska se je torej branila, kupovati od srbskih poljedelcev in živinorejcev njihovo blago; srbski kmetje so bili oropani najvažnejšega trga za razpečavanje svojega blaga. Vsled tega je prišlo leta 1906. samo do sklenitve provizorične trgovinske pogodbe. Šele 14. marca 1908. je bila zopet podpisana pogodba, ki je pripuščala, da se upelje v Avstrijo meso od 35.000 glav goveje živine in 70.000 prašičev. Ta pogodba je stopila v veljavo 1. septembra 1908. Ali že 31. marca 1909. je bila zopet razveljavljena zaradi ugovora avstrijskih in ogrskih agrarcev. Nastopil je čas, ko ni bila v veljavi nobena pogodba: srbski kmetje niso mogli nič več izvažati svojih izdelkov v Avstrijo. Šele 24. januarja 1911 se je mogla uveljaviti nova trgovinska pogodba. Po tej pogodbi je upeljava srbskega mesa v Avstrijo omejena na meso 15.000 glav goveje živine in 50.000 prašičev. Tako je odvzela agrarna avstro-ogrška trgovinska politika srbskemu kmetijstvu njegov najvažnejši trg za razpečavanje. Zato je Srbija prisiljena iskati si potov do novih trgov. V ta namen si hočejo srbski kmetje izvozovati pot do morja, da bi svoje izdelke lahko izvažali po morju v Italijo, na Francosko in Angleško.

To stremljenje podpira srbska buržvazija. Pospesevati hoče razvoj srbske industrije potom merkantilistične politike po zgledu Rumunske in Bolgarije. Toda to ji je nemogoče, dokler je Srbija prisiljena zmanjševati carino na avstrijske industrijske izdelke, da si pridobi od monarhije vsaj malih dovoljenje za svoj agrarni izvoz. Velikopotezna merkantilistična politika v Srbiji bo šele mogoča, kadar bo njeno poljedelstvo neodvisno od Avstrije. Zato sili tudi srbska buržvazija k morju.

V zadnjem desetletju je nastalo v Srbiji mnogo industrijskih obratov: pivovarne, žganjarne, parni mlini, tovarne za sladkor, opekarne tovarne za usnje, tkalnice, predilnice, tovarne za milo, za vžigalice. Te obrate je ustanovil inozemski, ne avstrijski kapital. Srbija se je morala zavezati, dobavljati blago, predvsem stroje, od industrije onih dežel, ki so ustanovile v deželi tovarne. Nemčija, Francija, Italija, Belgija so zasigurala svoji industriji trg, ki ga je preje obvladala Avstrija. Avstrija teh odnošajev ni mogla s pomočjo dobrih trgovinskih pogodb obrniti sebi v prid, ker ji tega agrarci niso dovolili. Zato je skušala varovati svoj kapital z drugimi sredstvi. Leta 1906. je izjavila avstrijska vlada, da ne bo razpravljala s Srbijo o trgovinski pogodbi, ako se le-ta preje ne zaveže, da bo kupovala železnični material samo od avstrijskega železarskega kartela, kanone samo od avstrijskih Skodovih tovarn, in sicer tudi tedaj, čeprav bi Srbija lahko dobila iz drugih držav cenejši železnični material in boljše kanone. To nasilje avstrijske vlade v službi avstrijskega velekapitala ni leta 1906. samo preprečilo razprav o trgovinski pogodbi; utrdilo je v Srbiji prepričanje, da bi morala mala dežela živeti v duševni odvisnosti, ako se ji ne posreči osvojiti si „koridorja do morja“.

Najprej je hotela Srbija v letu 1906. skleniti carinsko zvezo s Bolgarijo: Srbija in Bolgarija naj bi tvorili skupno carinsko ozemlje. Toda ta načrt se je izjalovil vsled ugovora Avstro-Ogarske. Avstrijska vlada je prisilila Srbijo, da niso vže sklenjene pogodbe predložili skupščini. Pot na vzhod je bila zaprta. Srbija je skušala dobiti si pot na zahod: leta 1908. je zahtevala gradbo donavsko-adrijske železnice, ki naj bi vezala Beograd in Niš z Barom. Toda tudi tu je naletela na odpor Avstro-Ogrske. Tako Avstrija tišči za vrat srbsko narodno gospodar-

stvo: Avstrija sama ne jemlje od srbskih kmetov njihovega blaga in jim poleg tega tudi ne dovoli, da bi se na vzhodu ali zahodu odprli pot k drugim trgov za razpečavanje njihovega blaga. Tako je ostalo Srbiji samo eno upanje: priboriti si z orožjem v roki „koridor do morja“, pa naj si že pelje ta pot preko Sandžaka in Črne Gore, preko Stare Srbije do kakega albanskega pristanišča ali pa preko Stare Srbije do Soluna.

V večjem delu Macedonije je zmagala propaganda eksarhata. Tam ima Srbija le malo upanja. Zato se je odločila, da prepusti Macedonijo Bolgarom, se zadovolji s Staro Srbijo in osredotoči vse moči na izvojevanje pota k morju. S tem, da se je odpovedala Macedoniji je bilo odstranjeno interesno nasprotstvo med Srbijo in Bolgarijo in zveza med obema državama je postala mogoča.

Tako sta se Grška in Srbija približali Bolgarom. Ruska diplomacija je izrabila ugodni položaj. Izza aneksije Bosne se je neprestano trudila vzpostaviti balkansko zvezo, ki naj bi na eni strani oslabil Turčijo, da bi tako Rusija lahko dobila priložnost priboriti si prehod skozi Bospor, na drugi strani pa naj bi združila balkanske države proti Avstriji, tekmovalki Rusije. Pod vodstvom Rusije je bila sklenjena med Bolgarijo, Grško in Srbijo zveza, ki se ji je pridružila tudi Črna gora, vazalinja Rusije.

Sedaj je balkanska zveza nestrpno pričakovala ugodne ure. Dogodki zadnjega leta so jo prinesli. Turčija je bila oslabiljena vsled vojne za Tripolitanijsko, vsled albanske vstaje, končno vsled notranjih bojov v armadi, ki so povzročili padee mladoturkov. Evropska diplomacija, sama si je v laseh zaradi nasprotstva med Rusijo in Avstro-Ogrsko, med Nemčijo in Anglijo, ni mogla preprečiti vojne.

Če bi smeli dogodke na Balkanu motriti osamljene, ne oziraje se na stremjenja in na boje velikih kapitalističnih držav, bi morali želeti balkanski zvezi zmage. Zakaj njena zmaga bi pomenjala za balkanske narode gospodarski in socialni, narodni in kulturni napredek. Toda usoda balkanskih narodov se ne odloči na macedonskih poljih. Kajti polom Turčije bi prizval na bojišče velesile, ki hrepene po njeni dedščini. Obstoja nevarnost, da pahne zmaga balkanske zveze vse evropske narode v pogubo, da izzove nevarnosti vojne velesil in da izroči balkanske narode osvojevanja željnemu imperializmu Rusije, Avstrije in Italije. Zmaga Turčije pomenja nadaljevanje fevdnega izsesavanja in tujega turškega gospodstva v Macedoniji. Zmaga balkanske zveze pomenja vojno nevarnost za vso Evropo.

(Prevedel J. G. . . . c.)

Iz delavnic c. kr. državnih železnic.

Uprava državnih železnic se že mnogo let peča z nameravano uvedbo akordnega ali nagradnega sistema v pomožnih zavodih obrata. To vprašanje ni važno le za železniško upravo. Važno še bolj je za uslužbence in delavce delavnic. Od načina uvedbe takega sistema, je odvisen gospodarski in službeni položaj tega osebja.

S sedanjimi mezdami in plačami so vsi nezadovoljni. To je upravi pač dobro znano. Uprave pa menijo, da se jim posreči z uvedbo akordnega ali nagradnega sistema odstraniti nezadovoljnost osebja.

O nameravani uvedbi novega sistema se od strani železniškega ministrstva še ni oficijelno poročalo. Posamezni uradniki ministrstva so sicer razpravljali o načrtu po časopisih in našim zaupnikom se je sicer tudi že poročalo, da se namerava uvedti nov sistem, toda do sedaj se baje še ni prišlo do kakih konkretnih ukrepov.

Železniško ministrstvo stoji na stališču, da mora odgovarjati večjemu zaslužku večja delavnost in proizvodnja. Stališče ministrstva je glavna ovira nameravani reformi. Uslužbeni nimajo nič proti temu, da se skuša rentabilirati obrat, ali odločno so proti principu, da naj bi se večja rentabilizacija vršila na račun delavcev. Z moderniziranjem tehnike in poslovanja, je mogoče zvišati produkcijsko vrednost obrata. Ali tako moderniziranje naprav je pod vodstvom naše biro-

kratične uprave skoraj nemogoče. Ako bi se uvaževalo pri tem mnenje delavcev, bi se moglo z najboljšim uspehom uvesti vsako tako tehnično reformo. Danes se v tem oziru zgodi ravno obratno. Mnenje izurjenega in sposobnega delavca se v nobenem oziru ne uvažuje. O poslovanju delavnice in sploh vseh železniških zavodih, imajo navadno glavno besedo ljudje, ki nimajo o stvari najmanjše tehnične zmožnosti.

Uvedba akordnega ali nagradnega sistema v smislu uprave, bi ne sanirala razmere v delavnicah državnih železnic. Vsakemu dobremu poznavalcu delavniških razmer je znano, da bi taka reforma kvečjemu pomnožila nered in nezadovoljnost. Ako se že hoče odstraniti nedostatke, naj se tedaj uvažuje priporočila in želja delavcev. Vsaka reforma uvedena proti volji in želji delavcev, bo le pomnožila nedostatke in poslabšala delavne in proizvodne razmere delavnic. Ako se hoče zares reformirati delavni sistem, naj se tedaj interpelira prizadete delavce. V nasprotnem slučaju bi bila vsaka taka preureditev delavcem škodljiva. Odpor bi bil tedaj neizogiben. Naj se razmere v delavnicah državnih železnic uredijo, ampak ne proti volji delavcev! Uvažuje naj se tudi njih zahteve in interese!

Državna konferenca uslužbencev lokalnih železnic.

Dne 5. in 6. januarja t. l. se je vršila v Solnogradu druga državna konferenca uslužbencev lokalnih železnic v Avstriji. Konferenco je sklicala centrala našega pravovarstvenega in strokovnega društva, ki je zastopana po sodrugih Dušek in Müller. Konference se je udeležilo izredno veliko število zastopnikov osebja raznih lokalnih železnic. Delegate je poslalo tudi osebje tržaške cestne železnice in opatijske električne železnice. Zvezo transportnih delavcev zastopa sodr. Weigl, solnograško železničarsko skupino sodr. Emminger. Deželno solnograško socialno demokratično organizacijo zastopa deželni poslanec sodrug Preusler.

Na dnevnem redu so sledeče točke: 1. Položaj uslužbencev lokalnih železnic v Avstriji in organizacija. 2. Sprememba opravnika pokojninskega sklada. 3. Slučajnosti. Predseduje sodr. Kirschlager (Solnograd); zapisnikarjem je izvoljen sodr. Dietrich (Inomost).

O prvi točki dnevnega reda poroča obsirno sodr. Müller. Omenja akcijo izvedeno po zadnji državni konferenci leta 1910 od centralne železničarske organizacije. Zadnja konferenca uslužbencev lokalnih železnic je poleg drugega sklenila naložiti centrali socialno demokratične organizacije železničarjev, da naj izvede akcijo v svrhu zboljšanja neznosnega položaja teh uslužbencev. Centrala je napravila pri posameznih upravah potrebne korake. V mnogih krajih je bilo treba energičnega boja, da se je prisililo lokalne uprave, da ugodijo zahtevam in željam uslužbencev. Boji so končali s popolnim uspehom. Sodr. Weigl od zveze transportnih delavcev poroča o akciji izvedeni za zboljšanje razmer uslužbencev cestnih železnic. Omenja boje brnskih in tržaških cestnih železničarjev, ki so imeli dovoljen uspeh. Navzoči so poročila z zadovoljstvom vzeli na znanje. Pri razpravi se je povdarjalo, da je treba se močno organizirati, ako se hoče splošno zboljšati službene in plačilne razmere. Sklenilo se je uvesti in vseh lokalnih železnicah zaupniški sistem. Stavljene zahteve in prijavljene pritožbe se je vzelo na znanje.

O drugi točki dnevnega reda je poročal sodr. Dušek, ki je razlagal in raztolmačil člene opravnika. Poročevalec je v smislu svojih izvajanj stavil predlog, ki je bil tudi sprejet.

Prešlo se je na to na zadnjo točko dnevnega reda. Razpravljalo se je o raznih važnih stvareh. Mnenje vseh je bilo, da je pogoj vsakemu uspešnemu razrednemu delu in boju, močna organizacija vseh uslužbencev. Zaključno besedo sta imela sodruga Dušek in Weigl, ki sta priporočala ojačenje razredne organizacije.

Konferenca je izvršila mnogo koristnega in važnega dela. Z ojačenjem organizacije bo mogoče izvozovati stavljene zahteve in pridobiti uslužbencem lokalnih železnic boljše službene in življenske pogoje.

REKLAMA ZA Dr. RYBAŘA.

Slednjič je bilo vendarle enkrat slišati besedo o zadnjem glasovanju glede na 17 milijonov za železničarje tudi od strani slovenskih narodnjakov. Dne 24. januarja t. l. je „naš dični“ tržaški poslanec gospod. dr. Ottocaro Rybař poročal članom N. D. O. o navedenem predmetu.

Pripomniti moramo pa takoj v začetku, da je govoril več o vseh drugih stvareh, nego o tem za železničarje tako važnem predmetu. V prvi vrsti je udrihal po nas socialnih demokratih in kakor že po stari navadi je padla na naš naslov marsikatera „sladka“ beseda.

Za sedaj se ne spuščamo v podrobnosti tega „govora“. Predočiti pa hočemo našim čitateljem v sledečih vrsticah način zavijanja glede na 17 milijonov.

„Socialni demokratje niso s 17-milijonskim predlogom pošteno mislili“, pravi g. Rybař. „Edinost“ pa priobča iz Rybařevega govora sledeče:

„Enako je bilo tudi s proračunskim provizorijem, kjer je bila prilika, da se izsili kaj od vlade. Take prilike sicer tudi radi izrabijo socialni demokrati in tu bi bili lahko izrabili priložnost, ter z obstrukcijo preprečili sprejem provizorija, če ne bi vlada hotela dovoliti onih 17 milijonov. Toda te priložnosti niso izrabili in niso zahtevali onih milijonov.“

K temu imamo pripomniti: „Socialni demokratje sploh niso ničesar imeli 29. dec. 1912 zahtevati od vlade. Državni zbor je 16. dec. 1911 z resolucijo zahteval od vlade, da da železničarjem

38 milijonov kron. Ker pa vlada tej zahtevi ni v polni meri ugodila, zahteva čast zbornice, da prisili vlado potom proračuna, sklenjenem v državnem zboru, da dovoli železničarjem še ostalih 17 milijonov. Socialni demokratje so državnemu zboru nudili to možnost. Sodr. Tomschik je k § 2. proračuna vložil v proračunskem odseku svoj znan predlog. Tam pa so ga meščanske stranke pokopale.

Isto vidimo potem zopet dne 29. dec. 1912 v zbornici se ponavljati. Torej ni res kar piše „Edinost“ z dne 25. jan. t. l.; da niso socialni demokratje izrabili priložnosti proračunskega provizorija in da niso zahtevali tedaj onih 17 milijonov.“

Dr. Rybař pa je rekel, da bi bili mogli socialni demokratje z obstrukcijo preprečiti sprejem provizorija, če ne bi hotela vlada v to privoliti. Ampak socialni demokratje niso imeli od vlade „zahtevati“ 17 milijonov, temveč od meščanskih strank, kajti zadnje bi morale, ako so res prijatelje železničarjev, vlado potom § 2. proračuna v to prisiliti. Ravno tako vlada kot eksekutivni organ ni imela pravice samovoljno železničarjem dati 17 milijonov, temveč dolžnost, proračun s Tomschikovim predlogom k § 2. vred izvesti. Če bi bili socialni demokratje proračun obstruirali, ne bi bili nikakor prisilili vlado, temveč vzeli bi bili zbornici možnost, k predlogu Tomschika zastopati svoje stališče in vlada bi si bila dovolila proračun sama potom § 14.

Če bi pa bilo res mogoče potom obstrukcije prisiliti vlado, zakaj pa niso tedaj slovenski poslanci, ti patentirani prijatelji železničarjev to priliko sami izrabili?

Dozdeva se nam, da gospod posl. Rybař ne pojmuje temeljnih zakonov parlamentarizma!

Državni zbor je vendar zakonodajni zbor, ki je imel v našem slučaju potom zakona (proračuna) železničarjem dati 17 milijonov, vlada bi bila imela v slučaju sprejema predloga Tomschika, ta zakon izvesti.

Ostane nam samo še vprašanje: Bi-li bilo vladi možno, sklep zbornice izvršiti? Iz izvajanja gosp. poslanca Rybařa jasno sledi, da je bilo to mogoče. Saj je vendar rekel gosp. dr. Rybař, da je bila pri posvetovanju o proračunu prilika, da se to izsili od vlade.

Iz tega je jasno razviden zločin, ki so ga vprizorile meščanske stranke v našo škodo, ker se niso posluževale svoje pravice razpolaganja z državnimi dohodki v korist železničarjem, če-ravno je vlada razpolagala s potrebnimi sredstvi.

Sploh pa je bil na tem shodu polom Z. J. Ž. očiten, vkljub temu, da so napravili cigansko reklamo s tem, da so baje povabili sodr. Kopača in posl. sodr. Pittonija na svoj shodek. Narodnjakarji kvasijo nekaj o sijajnem obisku in nabito polni dvorani. No — navzočih je bilo dobro na-

šetih 180 oseb! In še ti, ki so bili navzoči, se niso strinjali z govorenjem dr. Rybařa.

S svojim povabilom, ki ga pa nismo videli, so narodnjakarji menili napolniti dvorano s socialnimi demokrati, da bi potem nekaj časa lahko vpili: „Glejte koliko nas je!“

Pa saj nam je itak znano, koliko je zvezarjev. Če bi ne prišli iz radovednosti tudi volarji in drugi „železničarji“ na njih shod, bi se bil dr. Rybař moral svoje neprijetne naloge rešiti le ob navzočnosti Jakliča, Škerjanca in njiju maloštevilnih podrepanikov.

Iz državnega zbora.

Žganje potrebneje nego krompir?

Predlog sodr. Diamanta § 4 zakona o davku na žganje: „V letih priznane slabe letine krompirja in koruze ima vlada pravico ustaviti kontingentne bonifikacije in premije žganjarnam kakor tudi premije za izvoz ali pa, če zahteva možnost prehranitve ljudstva, žganje špirta iz živil popolnoma prepovedati“. Predlog se odkloni z 28 proti 14 glasovom; proti so glasovali:

Toneli (laški klerikalec), Ussai (laški liberal), Ivčević (Hrvat), Damm, Freissler, Funk, Hüber, Bodirsky, Kraft, Kraus, Lang, Licht, Steinwender, Stölzel, Teltschik, (nemška narodna zveza), Donat, Hruban, Stanek, Viškovsky (Čehi), Abrahamovicz, Korytovsky, Rey (poljsko kolo), Fink, Lang, Miklas, Perwein, Siegele (krščanski socialci), Onciul (Rumun), Kuranda (nemški liberal).

* * *

Tajnost podpirancev.

Predlog poslanca dr. Diamanta:

„Vlada se pozivlja, da predloži zbornici ob enem s predlogom poročila o davčnem zakonu na žganje zaznamek lastnikov deželnih žganjarn z natančnimi podatki kraja, zemljiške obsežnosti, velikosti dovoljene množine in odmerjene podpore v tolikih izvodih, kolikor znaša število poslancev“. Predlog se odkloni s 23 proti 16 glasom.

* * *

Za omejitev alkoholizma nič!

Predlog sodr. dr. Rennerja:

„Desetina dohodkov, izvirajočih iz povišanja davka na žganje se ima stekati v poseben sklad, ki ima služiti za omejitev alkoholizma, ter v svrhu naprav zdravilišč za pijance. Sklad je pod upravo ministrstva za notranje zadeve in se porablja po predlogih najvišjega sanitetnega sveta“.

Predlog je propadel z 29 glasovi proti 13. Proti so glasovali: Fon, Susteršič (slovenska ljudska stranka), Ivčević (Hrvat), Tonelli (laška ljudska str.), Hruban, Donat, Rašin, Stanek, Viškovsky (Čehi), Abrahamovicz, Korytovsky, Rey (Poljaki), Onciul (Rumun), Damm, Funk, Freissler, Huber, Kraus, Licht, Steinwender, Stölzel, Teltschik (nemška narodna zveza), Fink, Lang, Miklas, Perwein, Siegele (krščanski socialci), Wilhelm Neumann, Kuranda (nemški naprednjaki).

* * *

Plemenitim žganjekuharjem milijone.

O priliki razprave o „malem“ finančnem nartu v odseku, so meščanski poslanci, med nimi kajpada tudi slovenski klerikalec, odklonili vladni predlog, da se darila plemenitim žganjekuharjem zniža na polovico. Žganjarski knezi, grofi, baroni in drugi bodo torej še nadalje dobivali nagrado za kuhanje strupa!

Dopisi.

Trst, prosta luka. — Premikalno in drugo osobje tržaške proste luke je zdaj rešeno gospodstva preslavnega in preljubljenega Rožanca. Naključje ga je odneslo iz sedanjega mesta. Ni treba poudarjati, da se tega osobje resnično veseli. Šikaniranja gospoda Rožanca je bilo osobje že do grla sito. Delo se zdaj redno in neprisiljeno izvršuje. Znamenje, da je bil službeni sistem Rožanca vse drugo kot koristen. Trpelo je prej poslovanje obrata in osobje. Ali to hočemo tukaj prav resno prebiti: Trpeli ne bomo več šikan in želimo, da se odstrani še obstoječe službene in mezдне nedostatke. Osobje proste luke hoče biti

spoštovano in hoče uživati vse pridobljene in zagotovljene četudi skromne pravice.

Gorica. — Na tukajšnjem južnem kolodvoru krošnjarijo narodnjaki s svojimi koledarji, ki, ker jih ne morejo razprodati kot svoje blago, jih, če je slučaj, priporočajo tudi kot naše proizvode. Poleg teh skušajo utihotapiti tudi razne svoje brošure. V svrhu razprodaje svojih „predmetov“ se poslužujejo nepravilnih načinov. Sodruga opozarjamo, da naj pazijo predno kupijo koledarje, če so ti izdani od naše organizacije, da ne bodo nehote podpirali nasprotnike.

Domače vesti.

Lepa naša domovina . . . . . Avstrija slovi kot država, ki daje največji kontingent izseljencev. Podatki o izseljevanju v Avstriji leta 1912 nam pričajo o ugodnem življenju ljudstva v „ljubi domovini“. Meseca novembra se je izselilo v severno Ameriko 1420 Avstrijancev, v južno Ameriko 1854, skupno 3274. Meseca novembra leta 1911, se je izselilo v Ameriko 2293 avstrijancev. Izseljevanje narašča, torej prav veselo. Od 1. januarja do 30. novembra 1912. se je izselilo v severno Ameriko 12.559 oseb in v južno Ameriko 11.325, skupno 23.884. Prejšnje leto je bilo skupno 15.790 izseljencev. Torej je narastlo izseljevanje v enem samem letu za 8094 oseb. Avstrija je zares blažena in srečna država.

Stanovanjska oskrba na državnih železnicah. Da se ublaži stanovanjsko bedo in stanarinsko draginjo uslužbencev državne železnice v Černovicah, je železniško ministrstvo sporazumno z finančnim ministrstvom sklenilo zidati v Černovicah poleg ljudskega vrta 8 stavb, ki bodo skupno imele 108 stanovanj. Za zgradbo je določena svota 904.000 kron. Stavbe bodo zgrajene v najkrajšem času.

Avstrijska lokomotivna industrija. Avstrijska lokomotivna industrija je v letu 1912. izdelala za avstrijske državne železnice in za avstrijsko privatno industrijo skupaj 237 lokomotiv in 85 jonderjev, eksporta ni zabeležiti nobenega. Z letom 1911. se je za lokomotivne tovarne slaba. konjunktura očividno zopet končala. Nabave za domače potrebe, na katere je avstrijska lokomotivna industrija, ker ji dela v inozemstvu Nemčija občutno konkurenco, skoro izključno navezana, so nekoliko narasle. Vkljub temu pa je zaposlenost lokomotivnih tovarn še zmerom zelo nezadostna. Stanje avstrijske vagonске industrije v letu 1912 ni bilo tako neugodno, kakor se je še koncem leta 1911 domnevalo, ker je bilo železniško ministrstvo vsled zmerom večjega pomanjkanja vagonov pri morano svoje nabave zvišati. Prvotno je bilo sklenjeno nabaviti 500 osebnih, 180 službenih in 700 tovornih voz, naposled pa se je nabava zvišala sa 113 osebnih in službenih in 4424 tovornih voz. V celem je bilo torej za avstrijske državne železnice naročenih 512 osebnih, 281 službenih in 5124 tovornih voz. K temu pridejo še naročila obstoječih privatnih železnic in privatne industrije, pa tudi nekaj eksportnih naročil je bilo. Vagonске tovarne so tedaj v preteklem letu izdelale okroglo 6800 prometnih voz, s čemur so za svojo produkcijsko možnostjo — izdelajo namreč lahko na leto 16.000 voz — še zmerom zaostale za okroglih 9200 voz.

Inozemstvo.

Železničarska stavka v Ameriki. Zaradi spora med upravam štirinpetdesetih severnih železniških progah in strojnem osobju, ki je zahtevalo zvišanje mezd, je sindikat kurjačev sklenil proklamacijo ustaje. Pri sporu je prizadetih petin-trideset tisoč oseb.

Železničarsko gibanje v Veliki Britaniji. Jeseni leta 1912 se je vršil v Dublinu 40 občni zbor železničarske organizacije v Veliki Britaniji. Železničarska zveza na angleškem je ena izmed najstarejših organizacij. Železničarsko gibanje je na angleškem močno razvito. Organizacija je bila neštivilne boje. Že pred tridesetimi leti so se vršile na angleškem splošne železničarske stavke. Mnogo pravic in mnogo zboljšanja so si pridobili angleški železničarji potom svoje močno razvite bojevne organizacije. Moč in razvoj organizacije je razvideti že iz sklepov zadnjega občnega zbora. Zbor se

je pečal z novimi formami organizacije in razsodnemu sistemu, z odškodovanjem ponesrečenih na delu in vsled službe obolelih. Zahtevalo se je podržavljenje železnic. Protestiralo se je proti nameravanemu pozasebljenju zavarovalnice proti nezgodam in boleznim, ki se hoče izročiti privatnim družbam in zavarovalnim blagajnam. Sprejeta je bila resolucija, ki navaja nedostatke v železniški službi in zahteva ureditev posebnih naprav za bolj nevarna dela. Kongres je nadalje enoglasno in energično zahteval uvedbo osemurnega dnevnega dela in zvišanje mezd itd. itd. Poudarjalo se je potrebo sorazmernega političnega in strokovnega boja. Mnogo se je zbor pečal s vprašanjem bojne taktike in stališča organizacije napram bratskim strankam. Posebne lokalne razmere dajejo organizaciji na Angleškem tudi posebne oblike. Potreba skupne brezpogojne enotnosti organizacij in političnega, gospodarskega in izobraževalnega dela spaja tudi tam zavedno delavstvo. Le da ima na Angleškem prednost gospodarski boj in da je ta boj bolj korporativističnega značaja. Železničarsko zvezo na Angleškem in sploh delavske organizacije pričakuje najlepša bodočnost.

Žrtve ameriških železnic. Leto za letom narasčajo nesreče na ameriških železnicah. Žrtve ameriških železnic so se letos pomnožile nad onimi lanskega leta za 189 mrtvih in 19,379 ranjenih, kakor izkazuje meddržavna trgovska komisija v svojem letnem poročilu. Vseh ponesrečenec na parnih železnicah je bilo 180.123. Pri teh je bilo 10.585 oseb ubitih in 169.538 ranjenih. Med ubitimi je bilo 3635 železniških uslužbencev, 318 potnikov in 6632 drugih oseb, ki so na ta ali drugi način postale žrtve železniškega moloha. Od ranjenih jih je bilo 142.442 železniških uslužbencev, 16.386 potnikov ter 10.710 drugih oseb. Kar pa je najžalostnejše pri vsem tem je to, da se „skrbna“ in za blagor svojih državljanov „vneta“ vlada prav nič ne zmeni, da bi zmanjšala to grozno število, ki je percentualno gotovo najvišje med vsemi deželami na svetu.

Železniški voz za prevažanje zlata. Za prevažanje zlata iz johannesburških zlatih rudnikov v Južni Afriki so nedavno vpeljali nov voz, ki so ga nalašč v to svrhu zgradili v železniških delavnicah v Pretoriji. Voz je 12,1 m dolg; v notranjosti stoji oklopna skrinja, in sicer čisto svobodno tako, da se nikjer ne dotika sten voza in tudi ne tal, ker stoji na precej visokih nogah. Prostor pod njo je vedno električno razsvetljen. Zgodilo se je namreč ob številnih napadih na vozove z zlatom tudi to, da se je tat vtihotapil pod voz, prevrtil dno in kradel zlato. V skrinji je prostora za 22.500 kg zlata, kar znaša po povprečni ceni 2800 mark za 1 kg 63 mil. mark. (V johannesburških zlatih rudnikih se vsak mesec pridobi 18.000 kg zlata v vrednosti nad 50 milijonov mark.) V voz zapro oboroženega stražnika, ki ne more ven prav do Kapstadta, kjer mu zopet odpro. Pri kaki železniški nesreči bi se mož ne mogel nikamor pomagati. Sicer pa je za njegovo udobnost preskrbljeno z mehkim ležiščem, pripravo za kuhanje itd.

Alkoholni odlok na saksonskih železnicah. Glavno ravnateljstvo saksonskih državnih železnicah je iz varnostnih razlogov prepovedalo železniškim uradnikom dve uri pred nastopom službe in med službo uživanje alkoholnih pijač. Prepoved velja tudi za odmore in za čas, ko morajo biti pripravljeni za službo. Dovoljene so brezalkoholne pijače. Tudi uslužbencem, ki ne spadajo k obratnemu osoblju, priporoča ravnateljstvo, da upoštevajo navedeno odredbo. Uslužbenci, ki alkoholizirani pridejo na službo, ne smejo nastopiti službe; ako se pijanost ponovi, jih sme železnica sama odpustiti. Predstojniki morajo posebno paznjo posvečati pijaci vdanim osebam, jih poučevati o škodljivosti alkohola in jim priporočati pristop k abstinentovskim društvom.

IZ OKROŽNIC IN URADNIH LISTOV.

Plačevanje čezurnega dela v postajni in vožni službi.
Vsem organom.

Železniško ministrstvo je z odlokom izdanem dne 11. decembra 1912, štev. 43. 449-4, z ozirom na določbe §§ 5 in 15 delovnega reda za v postajni in vožni službi zaposlenega osoblja, sledeče odredilo:

Posebno plačevanje čezurnega dela pritiče samo delavcem zaposlenim v blagovnem skladišču, na blagovno manipulacijskih mestih in na rampah postaj določenih od predpostavljenih olasti in v smislu točke 7 navedenega reda. Plačevanje čezurnega dela drugim postajnim ali vožnim kategorijam, je nedopustno.

V skladiščnih pisarnah kot kartanti itd. pri pismenem poslu v uporabljeni pomožni moči, četudi so ti skladiščni delavci, se ne izplačuje tekotno uporabe pri pismenem poslu v pisarni kot delavce blagovnega skladišča in blagovno manipulacijskega mesta in ramp; tem pomožnim pisarniškim močem se ne prizna namreč plačevanje čezurnega dela.

Skladiščnemu delavcu, ki mu je po normah delavnega reda posebno plačevati izvanredne ure, se mu te pravice ne prizna v slučaju, da opravlja delo skladiščnega sluga ali pisalec nakladnih listov.

D u n a j, 21. decembra 1912.

Državno železniški ravnatelj
Kolisko s. r.

IZPRED SODIŠČA.

Ptuj. — Gospoda Drobnič in Eisinger sta imela že delj časa posebno piko s predsednikom naše skupine v Ptuj, sodr. Illeschitzu. Da bi mu pa še posebno škodovala, sta ga obdolžila pri strojnemu ravnateljstvu izvršene tatvine, zakar se je moral sodr. Illeschitz zagovarjati na zatožni klopi. Sodr. Illeschitz je bil na obravnavi, kjer ga je zastopal odvetnik dr. Eisler, oproščen. Nato je Illeschitz tožil omenjena dva gospoda razžaljenja časti. Eisinger je takoj priznal krivdo in se zavezal plačati sodniške stroške. Razprava proti Dobriču se je morala pa trikrat odgoditi, ker je ta tajil, da bi bil on napisal ovadbo. Sodr. Illeschitz je doprinesel dokaz, da je ravno Drobnič napisal ovadbo. Izvedenci v pisavi so priznali dokaze Illeschitza kot utemeljene. Drobnič je bil po § 488 kazenskega zakona obsojen na en mesec zapora, poostrenim z enim postom in trdim ležiščem in na plačevanje stroškov. Tako so dobili obrekovalci svoj zasluženi delež.

Zvišanje rente vkljub zboljšanju nezgodnih posledic. — Razsodišče poklicno zadržne zavarovalnice zoper nezgodam je te dni razpravljalo v zadevi ogibnega čuvaja Lepšina iz Brežic.

Lepšina je tekom leta 1908 ponesrečil. Hotel je nesti toporišče krampa v klet, in je spotoma zdrsil in padel s trebuhom na postavljeno toporišče. Občutil je tedaj notranje poškodbe in posledice so se pokazale pri težavnem prehlavljanju hrane, trajnim želodčnim bolečinam in splošnem poslabšanju fizične moči. Do aprila 1912 je Lepšina dobival od nezgodne zavarovalnice 20 odstotno rento, kot izplačilo enotretjinski zgubi delavne zmožnosti. Vživati je imel Lepšina to le do rento meseca aprila omenjenega leta. Proti temu odloku je Lepšina potem odvetnika Kaca vložil tožbo proti nezgodno zavarovalnici železničarjev. Pri razsodiščni razpravi so izvedenci izjavili, da se je tekom dobe stanje Lepšina resnično poboljšalo, tako da je vračunati kvečjemu enočetrtinsko izgubo dela zmožnosti. Dognalo se je, da so se pojavile Lepšinu še druge poškodbe, ali izvedenci so seveda tajili zvezo teh poškodb z nezgodno in poudarjali, da ne morejo označiti višjo nezgodno rento.

Razsodišče je pa vseeno obsodilo zavarovalnico na izplačanje 20 odstotne rente in ene izredne svote 232 kron z utemeljevanjem, da so poškodbe Lepšine posledica nezgode in četudi so zdravniki konstatirali zboljšanje, ne prihaja trditev v poštev. Nezgodne posledice se niso v tem slučaju zboljšale. Ravno vsled pojave novih poškodb je tožitelju zvišati rento.

Tehnični pregled.

Raztrganje vlakov. V Zedinjenih državah Severne Amerike se baje včasih dogaja, da tovorni vlak med vožnjo izgubi kak voz, ne da bi vlakovno osoblje zapazilo izgubo prej kot na prihodnji postaji, kjer išče voz. To zveni nekako kot pustolovna šala. Ker pa resni časopis „Railway Age Gazette“ natančno poroča o sličnem slučaju, ki ga navaja kot primer pogostega dogajanja, je kaj takega že verjetno. Pri Morehouse v Indiani,

na železnici Lake Shore - Michigan se je med vožnjo pretrgal vlak, ki je bil opremljen s prehodno zavoro (t. j. skozi cel vlak). Zavora pa najbrž ni pravilno delovala, ker oba dela vlaka sta se se gibala in se le nekaj časa potem je mogel strojevodja ugotoviti, da se je ustavil odtrgani del vlaka. Vozil je torej nazaj, in drugi del vlaka se je priklopilo prvemu. Pri tem pa nihče ni opazil, da je pri pretrganju vlaka en voz skočil iz tira in se prekucnil s tira po pobočju navzdol. Šele ko so na bližnji postaji pogrešali voz, so ga šli iskati in našli so ga ob vznožju železniškega pobočja na mestu, kjer se je vlak pretrgal. Končno pa se se je izkazalo, da je eden sprevednik sicer opazil voz, ali menil je, da je ta voz od nezgode, ki je zadela kak drugi vlak. Ko se ni bilo prehodnih zavor, se je celo dogajalo, da se je pretrganje vlaka, pri katerem je iz sredine skočil voz iz tira in se prekotalil po pobočju, opazilo šele pozneje, ker je voz manjkal. Oba vlakovna dela sta se po pretrganju samodelno zopet medsebojno združila in vlak je vozil z navadno hitrostjo naprej, ne da bi kdo opazil nezgodo. Posebno velike pozornosti vlakovnega osoblja najbrž ni pri ameriških tovornih vlakih, če je kaj takega mogoče.

Zadružništvo.

Delavske zadruge za Trst, Istro in Furlanijo

Vpisana zadruga z omejenim poročtvom.

Zadružno leto IX. Članov 6859

Mesečni račun.

Članom razprodano blago:

Poslovno leto 1911-12 (le proti znamkam)	1912-13 (skupno)
Kron:	Kron:
v juliju 85989.77	117834.47
v avgustu 83176.99	122091.91
v septembru 93174.89	145117.34
v oktobru 99190.41	201921.76
v novembru 98484.55	210498.68
v decembru 109368.77	213325.53

Skupno 569385.38 Skupno 1008789.69

Od 1. julija do 31. decembra 1912 se je razdelilo podpor bolnim ter vdovam in sirotam umrlih članov za Kron 5649.58.

Od 1. julija do 31. decembra se je izdalo na dividendah Kron 20715.15.

Skupicek skladišča oblek:

od 18. septembra do 31. decembra 1912.

Oddelki: Konfekcija	Kron 55586.60
manufaktura:	40686.50
obuvala:	19974.21
pokrivala:	9953.44

Skupno 126200.75

V Trstu, dne 31. decembra 1912.

Raznoterosti.

Značajno meščansko časopisje. Napoleon se je moral 11. aprila 1814 odreči prestolu in oditi na otok Elba. Marca 1815 pa je zopet prišel v Francijo. Pariško meščansko časopisje je poročalo o njegovem prihodu takole: 28. febr.: **Ljudo žerec** je zapustil svoj brlog. — 7. marca: **Korziški požrešnik** je pristal v zalivu Juan. — 9. marca: **Tiger** je prišel v Gap. — 11. marca: **Pošast** je v Grenoblu. — 16. marca: **Tiran** je prišel skoz Lyon. — 17. marca: **Uzurpator** je oddaljen le še 60 milj od glavnega mesta. — 18. marca: **Bonaparte** se bliža z velikanskimi koraki, toda v Pariz ne pride nikoli. — 19. marca: **Napoleon** bo jutri pred našimi utrdami. — 20. marca: **Cesar** je prišel v Fontainebleau. — 21. marca: **Nj. Cesarsko in kraljevo Veličanstvo** je včeraj slavno prišlo v Tuillerije, sredi svojih zvestih podložnikov. — — —

24 urna določitev dnevnega časa. Švicarski zvezni svet je sklenil, da uvede pri prometnih zavodih štetje dnevnih ur do 24, kakor je že uvedeno v Italiji, Franciji in Španiji. To se bo zgodilo pa le, ako nameravajo to uvesti tudi v Avstriji in na Nemškem. V to svrhu so dobila poslaništva na Dunaju in v Berlinu poziv, naj pričnejo tozadevna posvetovanja, da se z novim štetjem prične že s 1. oktobrom 1913 ali pa s 1. majem 1914. Interesirani krogi imajo upanje, da se bodo pogajanja uspešno razvila.

Naznanila centrale.

Centrala je poslala vsem skupinam in vplačevalnicam vprašalne pole, ki jih je po vprašanjih natančno izpolnjene vrniti centrali, najkasneje do 10. januarja t. l. Ker se pa do navedene dobe še ni poslalo centrali izpolnjene pole, pozivljamo odbore skupin in vplačevalnic, da to nemudoma store, da se tako omogoči centralni upravi ureditev poročila o splošnem številnem in finančnem položaju organizacije.

V prihodnji številki bomo navedli imena skupin, ki niso še poslali centrali tozadevne pole.

Naš posmrtno odpravninski sklad.

Od 18. do 31. decembra 1912 se je izplačalo podpore za sledeče smrtne slučaje:

- 288. Anton Veškanovsky, Všetat-Privoz.
- 289. Maria Piškar, Šr. Hipolit.
- 290. Matej Smerdu, Ljubljana.
- 291. Ivana Fischer, Češke Kamenice.
- 292. Katarina Matena, Pardubice.
- 293. Magdalena Koczwar, Novi Sacz.
- 294. Fran Pavel, Leopoldstadt.
- 295. Fran Hauzlik, Penzing.
- 296. Engelbert Reich, Landek.
- 297. Fran Reinscher, Zauchtel.
- 298. Katarina Touš, Bilin.
- 299. Neža Srb, Hžteldorf.
- 300. Matevž Steczek, Suha.
- 301. Josip Pohl, Auperšin.
- 302. Frančiška Müller, Trutnov.
- 303. Rozina Moravec, Auperšiv.
- 1913-12. Rupert O'Trapp, Neusattl.

Posmrtno odpravninskemu skladu je do vstevši oktobra 1912 pristopilo 17.500 članov.

Od 1. januarja do vstevši 31. decembra 1912 se je zaostalim izplačalo 21.650 kron.

Zahvala. — Vdova smrtno ponesrečenega železničarja Obata, se najtopleje zahvaljuje vsem sodrugu železničarjem za svoto 87 kron in 97 vin., ki so jo po sodr. Franku iz Nabrežine nabrali in jo njej podarili. Vsem darovalcem, uslužbencem in uradnikom južne železnice, najlepša zahvala.

Frančiška Obat.

Poročila o shodih.

Važen shod vlakospremnega osebja državne železnice. V sredo zvečer se je vršil v prostorih gostilne „International“ pri Sv. Andreju naznanjeni mnogobrojno obiskani shod vlakospremnega osebja državne železnice. Položaj tega osebja postaja čimdalje klavrnejši in razmerje med osebjem in upravo je tako napeto, da je bilo pač vnaprejšje vedeti, da bo shod prava in resna protesta zoper nevdržljivemu naravnost brutalnemu sistemu na državni železnici. Tajništvo organizacije je zastopal sodr. Kopač, ki je obenem poročal o situaciji in pojasnil akcijo, ki jo bo treba izvesti, da se napravi konec razmeram na državni železnici. Govorili so tudi mnogi izmed navzočih. Pritožbe so sledile pritožbi. Padla so mnoga pikra in pravilna očitanja na adresu ravnateljstva. Prečitano se je uradno sestavljeno tabelo turnusov, iz katere je razvidno, da uslužbenec delajo nepretrgano cele dneve in noči, brez najmanjšega in najpotrebnejšega odmora. Navzoči so osebno potrdili istinitost navedenih turnusov. Prečitanje tabele je zbudilo splošno ogorčenje. Razpoloženje vlakospremnega osebja napram najnovjšemu sistemu je vse drugo kot pomirljivo. Uprava državne železnice meni, da bo s svojim postopanjem morda utrudila osebje. Ta se temeljito moti. Sistem šikaniranja in zapostavljanja bo dosegel ravno nasprotni rezultat. O tem bo imelo ravnateljstvo že priliko se prepričati.

Po temeljitem vsestranskem presojanjem položaja, se je napravilo konkretne primerne sklepe, da se odstrani novi sistem. Zlasti zanimivo je bilo slišati navajanje načina kaznovanja z globami. Junaštva dotičnih predpostavljanih, ki opravljajo ta lepi posel, so bile primerno predočene. Zastopniku vlade je bilo s tem dano na razpolago dovolj gradiva. Glede neprestanega in posebnega načina kaznovanja, ki zavzema že kronične oblike, se je za sedaj zahtevalo, da naj se ga reformira vsaj v tolikem, da ne bo treba uslužbencem,

ki se jih hoče osrečevati z globami, potrebno se podati osebno k onemu gospodu uradniku, ki ima nalogo kaznovati avtomatično in brez ugovora, vsakega v to svrhu prijavljenega uslužbenca. Globe naj se naznanijo pisмено. To je najmanj, kar se mora v tem oziru zahtevati. Zahteva se nadalje, da naj se odpravi določbo, da mora uslužbenec še oni edini dan, ki je prost, se prijaviti osebno v službi. Službene zadeve naj se v prostih dneh naznani uslužbencu potom sluge na dom.

Poročalo se je tudi o klavnih razmerah zaviračev. Navzoči zavirači so prijavili mnoge kričeče nedostatkke. Tudi glede položaja teh bo treba primerno ukreniti. — Shod je dosegel popolnoma svoj namen. Sodr. Kopač je imel zaključno besedo. S drastičnimi dokazi je pojasnil vzroke sedanjega položaja in priporočal navzočim večje zanimanje in intenzivnejše delovanje za ojačenje organizacije, ki edina zamore urediti povoljno razmere.

Červinjan. — V torek zvečer 28. januarja se je vršil tukaj izredno dobro obiskan in krasno uspeli shod železničarjev. Zastopana je bila vsa furlanska proga. Zlasti delavci so se udeležili shoda v prav velikem številu. Shod je otvoril predsednik skupine v Červinjanu sodr. Bratulič. Poročala sta sodruga Kopač in Golouh. Položaj osebja furlanske proge postaja od dne do dne neznosnejši. Poleg splošnih slabih plačilnih in službenih razmer, občuti osebje te proge hude posledice draginje. Vsled letovišča v Gradu se vse pridelke izvaža tja, kar povzroča neznosno draginjo. Že mnogo časa se osebje poteguje za zboljšanje klavnih razmer zahtevajoč posebno kraško ali draginjsko doklado. Ravnateljstvu v Trstu se je zdelo potrebno odkloniti zahtevano doklado. Akcija, ki smo jo pričeli, je bila vsled stališča tržaškega ravnateljstva brezuspešna. Seveda za nas ne pomeni to, da bi morali nehati boj. Preskrbelo se bo že, da se v višjih inštancah izve za položaj osebja furlanske proge. Zahtevi se mora ugoditi, pa naj si bode to ravnateljstvu všeč ali ne. Mnogobrojno zborovanje, zanimive razprave in koristni sklepi shoda v Červinjanu, nam pričajo, da se bo vsporedno z našo akcijo širila in ojačila tudi naša bojna organizacija. Posebno pozornost bo treba posvetiti temeljnemu mezdnam delavcev, ki imajo tukaj naravnost nesramni zaslužek. Tudi v tem oziru se bo ukrenilo vse potrebno. — Na shodu je bila enoglasno sprejeta resolucija, ki zahteva primerno doklado in 10 odstotno zvišanje mezd. Na pristojna mesta se bo poslalo tozadevne ukrepe z uradno potrjenim izkazu o tukajšnjih draginjskih razmerah. Navzoči so izjavili slovesno, da bodo dejansko in moralno podpirali organizacije in da bodo solidarni v izvedbi sklepov.

Obračun ljubljanskih železničarjev z liberalnimi in klerikalnimi demagogi. Snoči so se ljubljanski železničarji pečali z ostudnim izdajstvom meščanskih strank, ki so v parlamentu na cedilu pustile železničarske sužnje in pokopale iz strahu pred vlado vztrajno in dobro zasnovano akcijo soc. demokratičnih poslancev. Dobro obiskani shod — arena „Narodnega Doma“ je bila natlačeno polna — je otvoril sodr. Uršič, nakar sta bila izvoljena v predsedstvo sodr. Petrič in sodr. Zupan. O odklonitvi 17 milijonskega predloga Tomschikovega je poročal sodr. Etbin Kristan. Z duhovitim sarkazmom je opisal parlamentarni boj socialno demokratičnih poslancev za zboljšanje gmotnega položaja železničarjev in sramotno obnašanje meščanskih strank, ki so najprvo podpisale socialno demokratične zahteve — iz strahu pred železničarskimi volilci, potem pa izdale železničarje — iz strahu pred vlado. Najklavnejšo vlogo so v parlamentu igrali slovenski liberalci in klerikalci, ki so skušali svoje izdajstvo prikriti tik pred glasovanjem o Tomschikovem predlogu, da si bili od socialno demokratične strani še posebej opozorjeni na važno glasovanje. Tomschikov 17 milijonski predlog je bil odklonjen z 10 glasovi večine. Ako bi bilo le deset jugoslovanskih Ravniharjev, Rybarev in krščanskih Krekov in Šusteršičev ostalo v zbornici in ako bi bili imeli le nekaj političnega poštenja, bi bili prodrli socialni demokratje s svojim predlogom in železničarska zahteva bi bila zmaga. Strahotepno ravnanje slovenskih meščanskih poslancev je tem sramotnejše, ker se ravno ti gospodje pred volitvami najbolj sladkajo železničarjem; seveda ta liberalna in klerikalna ljubezen do železničarjev ni nič bolj

trpežna, kot je neiskrena: vselej ugasne, kedar so volitve končale. Kakor je obžalovati, da so po krivdi slovenskih klerikalnih in liberalnih poslancev težko oškodovani železničarji in njih družini po vsej Avstriji, je pa vendarle nekaj koristnega tudi v tem glasovanju in obnašanju: železničarji so se na lastni koži prepričali, da se smejo zanašati le na lastno moč in na moč svoje — socialno demokratične stranke. Naloga železničarjev je, da in okrepitvijo organizacije in stranke upognejo parlament in vlado. — Sodr. Kopač je z nekaterimi zanimivimi detajli izpopolnil poročevalčeva izvajanja in predložil sledečo

resolucijo:

Dne 23. januarja 1913 v „Narodnem Domu“ v Ljubljani na javnem železničarskem shodu zbrani železničarji najodločneje obsojajo strahopetno in izdajsko postopanje tistih meščanskih poslancev, ki so glasovali proti Tomschikovemu predlogu za vpostavljenje 17 milijonov kron za železničarje v proračun, ali pa so se vzdržali glasovanja s tem, da pri glasovanju niso bili navzoči. Shod vidi v tem dokaz za neodkritosrčnost in nezanesljivost dotičnih strank, ki železničarjem mnogo obetajo kadar potrebujejo njih glasove, v odločilnem trenutku pa jih pustijo na cedilu iz nizkega hlapčevstva pred vlado.

Shod se zahvaljuje socialno demokratičnim poslancem za odločnost, značajnost in prepričevalno zvestobo, ter poziva vse železničarje, da složno pristopijo socialno demokratični organizaciji.

Resolucija je bila soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta. — Nato je poročal sodruga Kopač o državni konferenci premikalnega osebja na Dunaju. Opisal je boje, ki jih je imela centrala za pridobitev službene doklade. Opravičenost te zahteve z ozirom na napornost in nevarnost premikaške službe železniško ministrstvo danes že priznava in sedaj gre v glavnem za način odškodovanja. Vsled odklonitve Tomschikovega predloga je postal boj zelo težaven. Železniško ministrstvo namerava odškodovati premikalno osebje z uvedbo premikalnih premij in na nekaterih postajah jih je za poskušnjo že uvedlo. Sistem premij nam je že načeloma zoprn, zlasti pa moramo najodločneje protestirati proti nameri ministrstva, ki hoče z uvedbo premikalnih premij varčevati na račun premikalnega osebja, kar je iz tozadevnega ministrskega odloka precej očitno. — Na predlog poročevalca je shod soglasno sprejel sledečo

resolucijo:

Dne 23. januarja 1912 v ljubljanskem „Narodnem domu“ zbirajoči železničarji izjavljajo, da od strani železniškega ministrstva nameravane uvedba premikalnih premij v nobenem oziru ne vpoštevata želje premikalnega osebja in da vsebuje nagraadni sistem celo vrsto hudih nedostatkov, ki značijo veliko oškodovanje premikalnega osebja. V prvi vrsti predstavlja nagraadni sistem resno nevarnost, da ne bi bil prizadetim na noben način zagotovljen minimalni zaslužek. Osebje je nadalje izključeno nadzorstvu in vplivu pri podelitvi premij. Shod zahteva zato odločno sledeče:

1. Vsakemu pri nagradnemu sistemu prizadetemu premikalnemu uslužbencu naj se podeli mesečni minimalni zaslužek 15 kron zajamčene minimalne premije;

2. Zaračunanju in nadzorstvu premij naj se pritegne na vsaki postaji uradno izvoljene zaupnike premikalnega osebja;

3. Nočno službeno doklado naj se poleg minimalne premije zagotovi kot zajamčeni postranski prejemek;

4. Deleže mestnih mojstrov, premikalnih nadzornikov, nadpremikačev in premikačev je enakomerno odmeriti;

5. V poslovniku nagradnega sistema je določiti, da ni pri nagradnem vračunanju prenašati samo primanjkljaj ampak tudi prebitok;

6. Zaslužene nagrade je 15. sledečega meseca izplačati;

7. V slučaju, da bi se nagraadni sistem obremenil z novimi dosedaj nepredvidljivimi izdatki, se temu primerno zviša enotna nastavka.

I. dodatek: Shod zahteva odločno, da naj se premikalnemu osebju južne železnice poleg obstoječe premikalne doklade, podeli zajamčeni minimalni zaslužek 15 kron.

V zaključni besedi je sodruga Petrič še enkrat pozval zborovalce, da se z vso vnemo in

resnobo lotijo dela za organizacijo in za stranko. Po shodu so zborovalci in zborovalke nabrale lep znesek za „Zarjo“.

Gorica. — Dne 16. januarja t. l. se je vršil v prostorih gostilne pri „Treh kronah“ naznanjeni shod železničarjev. Shod je izpadel kakor je bilo pričakovati: Prostor nabito polni. Veliko ogorčenje proti postopanju vlade in izdajstvu nacionalističnih in klerikalnih meščanskih strank in navdušeni izraz neomajnega zaupanja zavednega železničarstva v boj in zmago razredne organizacije. Ob določeni uri odpravlja sodr. Trattner mnogo brojno obiskani shod, pozdravlja navzoče in navaja dnevni red shoda, ki se ima pečati z odklonitvijo 17 milijonskega predloga sodr. Tomschika. Prečita pozdrave namenjenih referentov na shodu poslancev Ellenbogen in Tomschik, ki jim je zaradi nujnih zadržkov nemogoče se udeležiti važnega in pomembnega shoda. Predsednikom je izvoljen osrednj. Kremžar, podpredsednikom Trattner Friderik in zapisnikarjem Mozetič Ivan. O prvi točki dnevnega reda poroča sodr. Kopač. Referent navaja predvsem zgodovino železničarskih zahtev v parlamentu in opisuje prvotno stališče meščanskih narodnih in krščanskih socialnih strank napram zahtevam in predlogom izkoriščenega in zatiranega železničarstva. Meščanske stranke so začelkom kar tekmovali v zahtevah za železničarje. Obsipavale so železniške uslužbence z milijoni. Zahteve 69 milijonov za zboljšanje razmer železničarskih delavcev in uslužbencev, ki so jo stavili socialno demokratični zastopniki v parlamentu, se je zdela tem strankam premajhna. Dodali so še par milijonov in stavili tako svoje posebne zahteve. So pač vedele, da ne bo vlada uvaževala njih zahteve. Tedanjen prizadevanje meščanskih strank je bilo le hinavska in prikrita komedija, ki je imela služiti namenom, ki so uslužbencem železnice vse drugo kot koristni in priporočljivi. Meščanskim strankam se je šlo pri vsem tem za železničarske glasove. Oslepariti so hoteli železničarje, češ, mi stavimo višje zahteve, nego vaši socialno demokratični voditelji. Vedeli smo, kam meri narodnjaška in krščanska socialna blagohotnost in širokustenje. Ko smo pa prisilili, da se mora resnično izvesti za htevana zboljšanja in da je dolžnost parlamenta glasovati za stavljen predloge, smo doživeli pričakovano in razumljivo spremembo večine napram željam in potrebam železničarjev. Meščanski poslanci, ki so prej kar obsipali železničarje z milijoni, so začeli naenkrat štediti. Očitno se je železničarjem požrešnost. Milijoni so se skrajšali in zahteve zmanjšale. Komaj se je pod uplivom socialnih demokratov iztaknilo vladi 38 milijonov kron, od katerih se je baje porabilo za namenjene svrhe le 21 milijonov. Na ponovno odločno zahtevo socialno demokratičnih poslancev in pritiskom razredne mednarodne organizacije železničarjev, se je pa vlada ojunčila v tolikem, da je zaukazala svojim mamelukom, protiglasovanje. Na poziv vlade so se slavni „boritelji“ za železničarsko stvar, brezpogojno potuhnil. Temu očitku vladnega hlapčevstva niso tuji tudi naši „vrlji“ jugoslovani. Toda vlada in meščanski lakaji naj bodo prepričani, da se železničarji, vsled njih izdajstva še ne čutijo poraženi. Tomschikov 17-milijonski predlog je bil zopet odklonjen. Ali pričeti boj bomo nemoteno in neustrašeno nadaljevali. Ne dvomimo o rezultatih našega dela in boja. Silo združenega proletariata ni možno ukrotiti in naš zmagonosni pohod ne ustavi nobeno izdajstvo. Zahtevali bomo zdaj nekaj več nego 17 milijonov in vlado ne bode v tem novem boju, ki se pripravlja, rešilo meščansko izdajstvo. Železničarji so se v tem boju naučili, komu imajo zaupati in komu ne. — Poročilo sodr. Kopača je sledil buren in značilen aplavz.

K drugi točki dnevnega reda so govorili sodrugi Mišič, Weidenthaler, Kremžar, Suk in drugi, ki so se vsi pritoževali proti službenim razmeram. Navedli so razne nedostatke in ožigosali šikaniranje raznih predpostavljanih. Razpravljalo se je ob enem o akordnem sistemu premikalnega osebja, o skladiščih živil, o položaju strojevodij, o stanovanjskih razmerah v Kanalu itd. Tako splošno, kakor posamezne pritožbe, je tajnik sodrug Kopač vzel na znanje. Gradivo bo predloženo na kompetentno mesto. Končno je še sodr. Kopač priporočal navzočim, da naj kupujejo svoje življenske potrebščine v delavskih konsumnih zadrugah, ki so razredne gospodarske ustanove zavednega proletariata in ki služijo interesom delavstva, ki se tako

tudi gospodarsko emancipira in uveljavlja. Poslužujmo se naših ustanov, delajmo in podpirajmo našo stvar na vsakem polju. Razredni boj delavstva naj bo vsestranski: strokovni, politični, kulturni in gospodarski. — Predsednik je zaključil krasno uspeli shod ob polu dvanajsti uri zvečer.

Vršijo se sledeči shodi:

P t u j. 9. februarja 1913 ob 9. uri predpoldne, občni zbor.

Pragersko, 10. februarja 1913 zvečer, občni zbor.

Ormož, 11. februarja 1913 zvečer shod po § 2. Zidan most, 13. februarja 1913 zvečer društven shod.

Celje, 14. februarja 1913 zvečer društven shod. Rajhenburg, 15. februarja 1913 zvečer shod po § 2.

Železničarji državnih železnic pozor!

V kratkem se vršijo volitve delegatov v poklicno združeno zavarovalnico zoper nezgode uslužbencev avstrijskih železnic in sicer: c. kr. severne železnice, c. kr. severno-zapadne železnice, c. kr. državno-železniške družbe nadalje ravnateljstva državnih železnic v Lincu, Inomostu, Beljaku, Trstu, Olomucu, Pragi, Krakovu, Lvovu, Stanislavi in c. kr. obratnega vodstva v Černovicah. Za vsako navedeno ravnateljstvo je izvoliti po enega delegata in enega namestnika.

Te volitve so izredne važnosti. Tembolj pa je potrebno, da so vsi sodrugi in tovariši na svojem mestu, ker kakor je železniškemu osebju dobro znano, skuša c. kr. vlada potom zakonskega načrta, ki ga je predložila državnemu zboru, kratiti železničarjem pravice do socialnega zavarovanja.

Poslabšati pa hoče ne le zakon, marveč tudi zavarovanje še na druge načine. Vladi službujoči poslanci zahtevajo strnitev rente in da se vodstvo zavarovalnice zoper nezgode izroči vladi. Nemško nacionalni poslanec Kroy je predlagal trirazdelbo načelstva, da tako prepreči enakoštevilno zastopstvo v vodstvu zavarovalnice. Železniško ministrstvo bo v bodočem zastopano v načelstvu z dvema tretjinama t. j. z 12 člani, železniški uslužbenci pa le z 6 zastopniki.

Železničarstvo brez razlike političnega prepričanja, bodisi narodnega ali socialno demokratičnega mišljenja ima v izvoljenih članih načelstva svoje neposredne zastopnike in prijatelje, ki z vsemi svojimi močmi branijo interese in pravice železniških uslužbencev brez ozira, če so pristaši te ali one stranke, če pripadajo tej ali oni narodnosti.

Upamo, da bo avstrijsko železničarstvo z vso energijo odbilo napad na enakoštevilno zastopstvo v načelstvu zavarovalnice.

Volitve delegatov v zavarovalnico zoper nezgode naj značijo protest zoper nameravano oškodovanje uslužbencev potom trirazdelbe načelstva. Tovariši in sodrugi pozivljamo, da enoglasno glasujejo za zaupnike, ki jih mi priporočamo.

Delegati, ki jih mi predlagamo, so skrbno izbrani. Predlagamo Vam delegate, ki poznajo zavarovalne zadeve in ki znajo ob priliki tudi energično in brezobzirno nastopiti, da ščitijo in uveljavijo interese uslužbencev. Predlagani zaupniki so vredni Vašega zaupanja.

Pretečena doba delovanja zavarovalnice kaže, da je bil glavni smoter delu naših zastopnikov, koristiti uslužbencem, ki so jih izvolili. O delu, ki so ga izvršili zastopniki v odboru zavarovalnice se je že poročalo in uspehi so znani. Zdrav razum železničarjev naj jim zdaj veli, za koga imajo glasovati.

Tudi ob priliki teh volitev se Vam bo reklo, da se gre tudi pri ti tako važni gospodarski instituciji za verske in narodne ozire. Takim trditvam ne verjamite. Pri teh volitvah naj Vas vodi Vaše srce. Vaša skrb za družino in otroke, ki naj bodo zadostno podpirani v slučaju nezgode. Pri poslovanju zavarovalnice zoper nezgode ne smejo igrati vloge narodni ali verski momenti, temveč edino gospodarski in gmojni interesi železniških uslužbencev.

S tem globokim prepričanjem naj vsak voli kandidate, ki jih mi priporočamo uverjeni, da bodo znali častno zastopati pravice železničarskega osebja in železničarskih družin.

Naj nihče ne izostane pri glasovanju! Naši kandidati so garancija, da se bodo izjalovile nakane vlade in nje služabnikov in tudi, da bo vedno in uspešno ovržen vsak poskus kršenja ali krajanja pravic. Zastopali bodo tudi z vso energijo nove nadaljne zahteve železničarjev na polju socialnega in nezgodnega zavarovanja.

Volilo pravico ima vsak aktivni železniški uslužbenec in delavec (§ 2 b, 1, 2 in 3). Vsak v železniški službi zaposlen uradnik, poduradnik, sluga in delavec mora dobiti glasovnico.

Vsako zlorabo ali uplivanje pri volitvah je nemudoma naznaniti uredništvu „Železničarja“ v Trstu, ulica Madonnina 15.

Priporočamo sledeče kandidate:

Za tržaški ravnateljski okraj:

Kot delegata:

TSCHOFÖNIG ANDREJ, nadsprevodnik v Trstu.

Kot namestnika:

FLASCHBERGER JOSIP, postajni nadzornik v Gorici.

Za beljaški ravnateljski okraj:

Kot delegata:

IVAN BRANDL, vlakovodja Beljak.

Kot namestnika:

HUBERT GALLE, višji strokovnik, Knittelfeld.

Eksekutivni komite organiziranih avstrijskih železničarjev.

Vsebinska št. 2. z dne 15. januarja 1913.

Članki: Zasmehovanje železničarjev. Boj za Makedonijo. Impozanten shod tržaških železničarjev. Državna konferenca premikalnega osebja. „Edinosti“ v album.

Predpisi za prometno službo.

Dopisi: Z državne železnice v Trstu. Nekaj o železniških zdravnikih. Iz Kormina, Borovnice.

Domače vesti: Podružnice in zaupniki. Povodom volitve delegatov v poklicno združeno nezgodno zavarovalnico železničarjev. Žalostni položaj pisalcev nakladnih listov južne železnice.

Inozemstvo: Mina Kautsky. Železnica skozi celo Avstralijo. Železničarji na Balkanu.

Iz okrožnic in uradnih listov: Nadomestilo za izpadek zaslužka na vožnih pristojbinah vsled udeležbe komisijskih sej.

Tehnični pregled: 500 kilometrov na uro. Raznoterosti: Na švabski železnici. Železniška nezgoda v revolucionarnem letu 1848.

Poročila o shodih: Trst IV.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač
Tiska L. Herrmanstorfer v Trstu

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in

časnikov v vseh jezikih.

Odvetnik

Dr. Josip Ferfolja

je otvoril

Odvetniško

Pisarno

v Trstu

ul. Molino Piccolo št. 7.

TELEFON - 26-50